

Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
Faculty of Romance and Germanic Philology
Linguistics and Translation Department

Translation project:
The Court of Broken Knives by Anna Smith Spark

Перекладацький проєкт:
Переклад книги Анни Сміт Спарк: «*The Court of Broken Knives*»

BA Paper

Daria Fedorenko
PERb-2-22-4.0d

Цим листом повідомляю,
що повністю завершено
рукопис та електронний
документ + ілюстрації
28.05.2026 р.

Research advisor:
Kozachuk A.M., Ph.D

Kyiv 2026

Abstract

This translation project is dedicated to exploring the linguistic features of chronotope representation in the fictional world of grimdark fantasy, using the English novel *The Court of Broken Knives* by Anna Smith Spark as a case study. The project focuses on the analysis of chronotope and its role in this work, as well as on specific and effective strategies applied to the Ukrainian translation. Accordingly, the translation project consists of an introduction, two chapters, a conclusion, a list of references, and an appendix.

The first chapter of the project contains the author's translation of selected chapters of the novel from English into Ukrainian. The main task in translating this work was to accurately and correctly convey all the features of the chronotope's depiction and its characteristic elements.

The second chapter of the translation project includes general information about the author, her work, and the genre; an analysis of the linguistic features of chronotope representation in the novel, the use of relevant methods, strategies, and techniques in translation, and specific examples from the work under study.

Keywords: grimdark, fantasy, chronotope, domestication, foreignization, borrowing, transcription, transliteration.

Анотація

Цей перекладацький проєкт присвячений дослідженню лінгвістичних ознак відтворення хронотопу у вигаданому світі грімдарк фентезі на прикладі англійського роману Анни Сміт Спарк «*The Court of Broken Knives*». Проєкт зосереджується на аналізі хронотопу та його роль у даному творі, а також на конкретних та ефективних стратегіях, що були застосовані до українського перекладу. Відповідно, перекладацький проєкт складається зі вступу, двох розділів, висновку, списку використаних джерел та додатку.

Перший розділ проєкту містить авторський переклад вибраних розділів роману з англійської на українську мову. Головним завданням при перекладі даного твору було правильно та коректно передати всі особливості зображення хронотопу та його характерні елементи.

Другий розділ перекладацького проєкту включає загальну інформацію про авторку, її твір та жанр; аналіз лінгвістичних особливостей відтворення хронотопу у романі, використання відповідних методів, стратегій та технік при перекладі та конкретні приклади із твору дослідження.

Ключові слова: грімдарк, фентезі, хронотоп, доместикація, форенізація, запозичення, транскрипція, транслітерація.

Contents

Introduction	4
Chapter 1. Translation of the book <i>The Court of Broken Knives</i> by Anna Smith Spark ...	5
Chapter 2. Linguistic means of depicting the chronotope of the artistic world in fantasy prose.....	35
2.1 An overview of Anna Smith Spark's novel <i>The Court of Broken Knives</i> in terms of authorship, genre, and style.....	35
2.2 Linguistic means of depicting the chronotope of the artistic world in the prose <i>The Court of Broken Knives</i>	36
2.3 Techniques of depicting of the chonotope in translation <i>The Court of Broken Knives</i>	39
Conclusions	43
List of references.....	44
Appendix	46

Introduction

Nowadays readers often see this list of phrases, that immediately can attract their attention, when they try to choose their next fantasy book — “Have you ever been to another world?”, “Magic, witches, sorcery”, “An epic battle between good and evil. Who will win?”, “Vampires, werewolves, elves, gnomes, mermaids”, “Can they save the world?” Hundreds of thousands of authors offer their ideas so that readers can immerse themselves in a fictional world and forget about the real one for a few hours. Today, modern fantasy literature occupies one of the leading positions in the global book market, demonstrating the diversity of the genre and style.

Dyspotian, high, low fantasy, sci-fi, crosswords, dark, grimdark fantasy, and a dozen other types are offered by the MasterClass website. This list is proof that the development of this genre is not standing still and that everyone is sure to find something to their liking. Our research will focus specifically on grimdark fantasy, as this genre was used to write *The Court of Broken Knives* by Anna Smith Spark.

The topicality of this research lies in the fact that contemporary fiction is becoming increasingly popular among young people today, and this rapid growth is leading to a rethinking of traditional genre models for writing fantasy works. In particular, a variety of this genre — dark, epic, or grimdark fantasy — is increasingly going beyond the boundaries of entertainment literature and acquiring complex moral and philosophical features. That is, the border line between good and evil is not clearly defined, and the narrative can change depending on the events in the work. Thus, the author draws the reader's attention not only to the fictional world, but also to internal human conflicts, the structure of power, the destructive consequences of choice, and the theme of violence.

In general, the sources showed that N. Van de Mosselaer, S. Gualeni, A. Wiens, Z. Nazemi, E. Aaltonen, M. Hjort, G. Ritella, M. B. Ligorio, K. Hakkarainen, B. Roxana, P. Stasiewicz and others had already researched this topic.

The object of the research is the chronotope of artistic world of the English fantasy prose.

The subject is the names, statuses, cities, empires, titles, and other means of realization of the artistic world in fantasy prose texts.

The purpose of the study is to research and analyze the realia used in the novel *The Court of Broken Knives* by Anna Smith Spark.

The tasks of the research are:

- to identify and analyze the fantasy genre, as well as its types – dark and grimdark fantasy;
- to examine fantasy chronotope and its function in the work;
- to characterize the main strategies for translating the text.

The body of the research is the text of the Anna Smith Spark’s novel *The Court of Broken Knives* (the source fragment is 470 characters).

The diploma paper consists of Introduction, Chapter 1. (Translation of the book *The Court of Broken Knives* by Anna Smith Spark), Chapter 2 (Linguistic means of depicting the chronotope of the artistic world in fantasy prose), Unit 2.1 (An overview of Anna Smith Spark's novel *The Court of Broken Knives* in terms of authorship, genre, and style), Unit 2.2 (Linguistic means of depicting the chronotope of the artistic world in the prose *The Court of Broken Knives*), Unit 2.3 (Methods of depicting of the chonotope in translation *The Court of Broken Knives*), Conclusion, References and Appendix.

Chapter 1. Translation of the book *The Court of Broken Knives* by Anna Smith Spark

Chapter 2

‘The Yellow Empire ... I can kind of see that. Yeah. Makes sense.’

Dun and yellow desert, scattered with crumbling yellow-grey rocks and scrubby yellow-brown thorns. Bruise-yellow sky, low yellow clouds. Even the men’s skin and clothes turning yellow, stained with sweat and sand. So bloody hot Tobias’s vision seemed yellow. Dry and dusty and yellow as bile and old bones. The Yellow Empire. The famous golden road. The famous golden light.

‘If I spent the rest of my life knee-deep in black mud, I think I’d die happy, right about now,’ said Gulius, and spat into the yellow sand.

Rate sniggered. ‘And you can really see how they made all that money, too. Valuable thing, dust. Though I’m still kind of clinging to it being a refreshing change from cow manure.’

‘Yeah, I’ve been thinking about that myself, too. If this is the heart of the richest empire the world has ever known, I’m one of Rate’s dad’s cows.’

‘An empire built on sand ... Poetic, like.’

‘‘Cause there’s so much bloody money in poetry.’

‘They’re not my dad’s cows. They’re my cousin’s cows. My dad just looks after them.’

‘Magic, I reckon,’ said Alxine.

‘Strange arcane powers. They wave their hands and the dust turns into gold.’

‘Met a bloke in Alborn once, could do that. Turned iron pennies into gold marks.’

Rate’s eyes widened. ‘Yeah?’

‘Oh, yeah. Couldn’t shop at the same place two days running, mind, and had to change his name a lot ...’

Розділ 2

— Жовта Імперія... Розумію. Так. Це має сенс.

Блідо-жовта пустеля, усяяна крихкими жовто-сірими каменями і жорсткими жовто-коричневими колючками. Небо з відтінком синця, низькі жовті хмари. Навіть шкіра і одяг людей жовтіли — вимазані потом і піском. Така пекельна спека, що Тобіасові здавалося все жовтим. Сухо, скрізь пил, жовто, як жовч і старі кістки. Жовта Імперія. Знаменита золота дорога. Знамените золоте світло.

— Якби я провів решту свого життя по коліна в чорному болоті, думаю, я б помер щасливим, саме зараз, — сказав Гуліус і плюнув на жовтий пісок.

Рейт хихикнув.

— Ти дійсно можеш побачити, як вони заробили всі ці гроші. Цінна річ — пил. Хоча я все ще думаю, що це приємна зміна порівняно з коров’ячим гноєм.

— Так, я й сам про це думав. Якщо це серце найбагатшої імперії, яку коли-небудь знало людство, то я — одна з корів батька Рейта.

— Імперія, побудована на піску... Звучить поетично.

— Бо в поезії так багато клятих грошей.

— Ці корови — не мого батька. Це корови мого кузена. Мій батько просто доглядає за ними.

— Магія, як на мене, — сказав Алксін.

— Дивні таємничі сили. Махнуть рукою — і пил перетворюється на золото.

— Знав я одного чоловіка в Алборні, він так умів. Перетворював залізні пенні на золоті марки.

Рейт витріщив очі.

— Та ну?

— А як же. Тільки у тій самій крамниці двічі поспіль купувати не міг і постійно мусив міняти ім’я...

They reached a small stream bed, stopped to drink, refill their water skins. Warm and dirty with a distinct aroma of goat shit. After five hours of dry marching, the feel of it against the skin almost as sweet as the taste of it in the mouth.

Running water, some small rocks to sit on, two big rocks providing a bit of shade. What more could a man want in life? Tobias went to consult with Skie.

‘We’ll stop here a while, lads. Have some lunch. Rest up a bit. Sit out the worst of the heat.’

If it got any hotter, their swords would start to melt. The men cheered. Cook pots were filled and scrub gathered; Gulus set to preparing a soupy porridge. New boy Marith was sent off to dig the hole for the latrine. Tobias himself sat down and stretched out his legs. Closed his eyes. Cool dark shadows and the smell of water. Bliss.

‘So how much further do you think we’ve got till we get there?’ Emit asked.

Punch someone, if they asked him that one more time. Tobias opened his eyes again with a sigh. ‘I have no idea. Ask Skie. Couple of days? A week?’

Rate grinned at Emit. ‘Don’t tell me you’re getting bored of sand?’

‘I’ll die of boredom, if I don’t see something soon that isn’t sand and your face.’

‘I saw a goat a couple of hours back. What more do you want? And it was definitely a female goat, before you answer that.’

They had been marching now for almost a month. Forty men, lightly armed and with little armour. No horses, no archers, no mage or whatnot. No doctor, though Tobias considered himself something of a dab hand at field surgery and dosing the clap. Just forty men in the desert, walking west into the setting sun. Nearly there now. Gods only knew what they would find. The richest empire the world had ever known. Yellow sand.

Вони дісталися невеликого русла струмка, зупинилися напиться й наповнити бурдюки. Вода була тепла й брудна, із виразним запахом козячого лайна. Після п’яти годин виснажливої ходи спекою, відчуття цієї води на шкірі було майже таким же солодким, як і її смак у роті.

Течія води, кілька невеликих каменів, на які можна сісти, два великі валуни, що давали трохи тіні. Чого чоловікові ще треба від життя? Тобіас пішов порадитися зі Скаєм.

— Перепочинемо тут трохи, хлопці. Перекусимо. Розслабимося. Пересидимо найгіршу спеку.

Якщо стане ще спекотніше, їхні мечі почнуть плавитися. Чоловіки зраділи. Казанки наповнили, назбирали хмизу; Гуліус узявся варити рідкувату кашу. Новачка Маріта послали копати яму для відхожого місця. Сам Тобіас сів і витягнув ноги. Заплющив очі. Прохолодні темні тіні й запах води. Блаженство.

— Як думаєш, скільки нам ще лишилося? — спитав Еміт.

Ще раз хтось це питає — і він комусь заїде. Тобіас із зітханням розплющив очі.

— Не знаю. Запитай Ская. Кілька днів? Тиждень?

Рейт посміхнувся Еміту.

— Не кажи, що тобі вже набрид пісок?

— Я помру з нудьги, якщо скоро не побачу щось, крім піску і твого обличчя.

— Я бачив козу кілька годин тому. Що тобі ще треба? І це точно була коза, перш ніж ти запиташ.

Вони були в дорозі майже місяць. Сорок чоловіків, легко озброєних і майже без обладунків. Жодних коней, жодних лучників, жодного мага чи ще когось. Жодного лікаря, хоча Тобіас вважав себе непоганим спеціалістом у польовій хірургії та лікуванні трипера. Просто сорок чоловіків у пустелі, що йдуть на захід, у бік заходу сонця. Вже майже дісталися. Одні Боги знали, що вони там знайдуть. Найбагатшу імперію за всю історію світу. Жовтий пісок.

‘Not bad, this,’ Alxine said as he scraped the last of his porridge. ‘The lumps of mud make it taste quite different from the stuff we had at breakfast.’

‘I’m not entirely sure it’s mud ...’

‘I’m not entirely sure I care.’

They bore the highly imaginative title The Free Company of the Sword. An old name, if not a famous one. Well enough known in certain select political circles. Tobias had suggested several times they change it.

‘The sand gives it an interesting texture, too. The way it crunches between your teeth.’

‘You said that yesterday.’

‘And I’ll probably say it again tomorrow. And the day after that. I’ll be an old man and still be picking bloody desert out of my gums.’

‘And other places.’

‘That, my friend, is not something I ever want to have to think about.’

Everything reduced to incidentals by the hot yellow earth and the hot yellow air. Water. Food. Water. Rest. Water. Shade. Tobias sat back against a rock listening to his men droning on just as they had yesterday and the day before that and the day before that. Almost rhythmic, like. Musical. A nice predictable pattern to it. Backwards and forwards, backwards and forwards, backwards and forwards. The same thinking. The same words. Warp and weft of a man’s life.

Rate was on form today. ‘When we get there, the first thing I’m going to do is eat a plate of really good steak. Marbled with fat, the bones all cracked to let the marrow out, maybe some hot bread and a few mushrooms to go with it, mop up the juice.’

Emit snorted. ‘The richest empire the world has ever known, and you’re dreaming about steak?’

‘Death or a good dinner, that’s my motto.’

— Непогано вийшло, — сказав Алксін, вишкрібаючи рештки каші, — грудочки багна надають зовсім іншого смаку, не такого, як зранку.

— Я не цілком певен, що це багно...

— Я не цілком певен, що мене це хвилює.

Вони носили вельми винахідливу назву — Вільна Компанія Меча. Давня назва, хоч і не надто відома. Достатньо знана у певних закулісних політичних колах. Тобіас уже не раз пропонував її змінити.

— Пісок теж додає цікавої текстури. Те, як він хрумтить між зубами.

— Ти казав це вчора.

— І, мабуть, скажу завтра. І післязавтра. Стану старим дідом, а все ще вишкрібатиму кляту пустелю з ясен.

— І з інших місць.

— Це, мій друже, те, про що я ніколи не хочу думати.

Усе зводилося до дрібниць — гарячої жовтої землі й гарячого жовтого повітря. Вода. Їжа. Вода. Відпочинок. Вода. Тінь. Тобіас відкинувся на камінь і слухав, як його люди бурмочуть собі щось під ніс — так само, як учора, і позавчора, і ще раніше. Майже ритмічно. Музично. Приємний передбачуваний візерунок. Назад-вперед, назад-вперед, назад-вперед. Ті самі думки. Ті самі слова. Суть життя.

Рейт сьогодні був у формі.

— Коли ми дістанемось, перше, що я зроблю — з’їм тарілку смачного стейка. Мармуровий, щоб кістки були розтриті й витікала кісткова юшка, трохи гарячого хліба і кілька грибів, аби вмокати в соус.

Еміт пирхнув.

— Найбагатша імперія, яку колись знав світ, а ти мариш стейком?

— Смерть або добра вечеря — от моє кредо.

— Я не сперечаюся. Лише кажу, що там має бути щось краще за стейк.

— Краще за стейк? Нічого нема кращого за стейк.

‘Oh, I’m not disputing that. I’m just saying as there should be better things to eat when we get there than steak.’

‘Better than steak? Nothing’s better than steak.’

‘As the whore said to the holy man.’

‘I’d have thought you’d be sick of steak, Rate, lad.’

‘You’d have thought wrong, then. You know how it feels, looking after the bloody things day in, day out, never getting to actually sodding eat them?’

‘As the holy man said to the whore.’

Tiredness was setting in now. Boredom. Fear. They marched and grumbled and it was hot and at night it was cold, and they were desperate to get there, and the thought of getting there was terrifying, and they were fed up to buggery with yellow dust and yellow heat and yellow air. Good lads, really, though, Tobias thought. Good lads. Annoying the hell out of him and about two bad nights short of beating the crap out of each other, but basically good lads. He should be kind of proud.

‘The Yellow Empire.’

‘The Golden Empire.’

‘The Sunny Empire.’

‘Sunny’s nice and cheerful. Golden’s a hope. And Yellow’d be good when we get there. In their soldiers, anyway. Nice and cowardly, yeah?’

Gulius banged the ladle. ‘More porridge, anyone? Get it while it’s not yet fully congealed.’

‘I swear I sneezed something recently that looked like that last spoonful.’

‘A steak ... Quick cooked, fat still spitting, charred on the bone ... Mushrooms ... Gravy ... A cup of Immish gold ...’

‘I’ll have another bowl if it’s going begging.’

‘Past begging, man, this porridge. This porridge is lying unconscious in the gutter waiting to be kicked hard in the head.’

— Як сказала повія святому чоловікові.

— Я думав, тобі би мало вже набриднути те твоє м’ясо, Рейте.

— Тоді думав неправильно. Знаєш, яке це відчуття — цілими днями доглядати за тими клятими тваринами й ніколи не мати змоги, чорт забирай, їх з’їсти?

— Як сказав святий чоловік повії.

Утома вже давалася взнаки. Нудьга. Страх. Вони йшли й бурчали, було спекотно, а вночі холодно; вони рвалися дістатися місця, і сама думка про це лякала, і їм уже до біса набридли жовтий пил, жовта спека і жовте повітря. Хороші хлопці, – подумав Тобіас. Справді хороші. Дратували його до біса й були за дві безсонні ночі від того, щоб пересваритися до бійки, але загалом — хороші хлопці. Він мав би навіть пишатися.

— Жовта Імперія.

— Золота Імперія.

— Сонячна Імперія.

— Сонячна звучить приємно й весело. Золота — це надія. А Жовта буде як раз, коли ми дістанемось. У їхніх солдатів, принаймні. Гарні такі боягузи, так?

Гуліус лягнув ополоником.

— Кому ще каші? Беріть, поки не охолола.

— Клянуся, нещодавно я чхнув і щось було дуже схоже на ту останню ложку.

— От би стейк... Швиденько приготований, із жиром, що шкварчить, підсмалений на кістці... Гриби... Підлива... Кубок Іммішського золота...

— Якщо лишилось, я б узяв іще миску.

— Цій каші вже пізно щось пропонувати. Вона валяється без тям в канаві й чекає, поки їй добряче копнуть по голові.

Поблизу пролетіла ворона і закаркала. Алксін спробував її схопити. Не вдалося. Вона злетіла й обгидила один із мішків.

— Чорт. Добре би було її з’їсти.

— Худюща ж, чорт забирай. Навіть як для ворони.

A crow flew down near them cawing. Alxine tried to catch it. Failed. It flew up again and crapped on one of the kit bags.

‘Bugger. Good eating on one of them.’

‘Scrawny-looking fucker though. Even for a crow.’

‘Cooked up with a few herbs, you wouldn’t be complaining. Delicacy, in Allene, slow-roasted crow’s guts. Better than steak.’

‘That was my sodding bag!’

‘Lucky, in Allene, a crow crapping on you.’

‘Quiet!’ Tobias scrambled to his feet. ‘Something moved over to the right.’

‘Probably a goat,’ said Rate. ‘If we’re really lucky, it’ll be that female goa—’

The dragon was on them before they’d even had a chance to draw their swords.

Big as a cart horse. Deep fetid marsh rot snot shit filth green. Traced out in scar tissue like embroidered cloth. Wings black and white and silver, heavy and vicious as blades. The stink of it came choking. Fire and ash. Hot metal. Fear. Joy. Pain. There are dragons in the desert, said the old maps of old empire, and they had laughed and said no, no, not that close to great cities, if there ever were dragons there they are gone like the memory of a dream. Its teeth closed ripping on Gulius’s arm, huge, jagged; its eyes were like knives as it twisted away with the arm hanging bloody in its mouth. It spat blood and slime and roared out flame again, reared up beating its wings. Men fell back screaming, armour scorched and molten, melted into burnt melted flesh. The smell of roasting meat surrounded them. Better than steak.

Gulius was lying somehow still alive, staring at the hole where his right arm had been. The dragon’s front legs came down smash onto his body. Plume of blood. Gulius disappeared. Little smudge of red on the green. A grating shriek as its claws scrabbled over hot stones. Screaming. Screaming. Beating wings. The stream rose up boiling.

— Додати кілька трав, і ти б не скаржився. В Аленні делікатес — запечені кишки ворони. Краще за стейк.

— Це ж мій клятий мішок!

— В Аленні це на щастя — коли ворона на тебе гадить.

— Тихо!

Тобіас рвучко підвівся.

— Щось ворухнулося праворуч.

— Та це, мабуть, коза, — сказав Рейт. — Як пощастить, то та сама коза...

Дракон вже летів на них, перш ніж вони встигли вихопити мечі.

Завбільшки з возового коня. Гнило-болотяний, огидно-зелений, мов сама трясовина. Увесь у шрамах, ніби хтось вишив на шкірі клаптевий візерунок. Крила — чорні, білі й сріблясті, важкі й жорстокі, мов леза. Від смороду перехоплювало подих. Вогонь і попіл. Гаряче залізо. Страх. Захоплення. Біль. На старих картах старої імперії було написано: у пустелі водяться дракони; над цим сміялися — та ну, не можуть вони бути так близько до великих міст, а якщо й колись були, то зникли, як спогад про сон. Його зуби зімкнулися на руці Гуліуса — величезні, ламані; очі блиснули, мов ножі, коли дракон рвонув назад, із закривавленою рукою, що теліпалася в пащі. Він виплюнув кров і слиз, і знову видихнув полум’я, піднявся на задні лапи, збивши повітря крилами. Чоловіки задкували, верещали, обладунки обвуглювалися й плавилися, вростаючи у згоріле м’ясо. Запах печеної плоті огорнув усе довкола. Краще, ніж стейк.

Гуліус лежав — якимось дивом ще живий — і дивився туди, де колись була його права рука. Передні лапи дракона обвалилися прямо на його тіло. Бризок крові. Гуліуса не стало. Лише мазок червоного на зеленому.

Two men were in the stream trying to douse burning flesh and the boiling water was in their faces and they were screaming too. Everything hot and boiling and burning, dry wind and dry earth and dry fire and dry hot scales, the whole great lizard body scorching like a furnace, roaring hot burning killing demon death thing.

We're going to die, thought Tobias. We're all going to fucking die.

Found himself next to pretty new boy Marith, who was staring at it mesmerized with a face as white as pus. Yeah, well, okay, I'll give it to you, bit of a thing to come back to when you've been off digging a hole for your superiors to shit in. Looked pretty startled even for him. Though wouldn't look either pretty or startled in about ten heartbeats, after the dragon flame grilled and decapitated him.

If he'd at least try to raise his sword a bit.

Or even just duck.

'Oh gods and demons and piss.'

Tobias, veteran of ten years' standing with very little left that could unsettle him, pulled up his sword and plunged it two-handed into the dragon's right eye.

The dragon roared like a city dying. Threw itself sideways. The sword still wedged in its eye. Tobias half fell, half leapt away from it, dragging Marith with him.

'Sword!' he screamed. 'Draw your bloody sword!'

The dragon's front claws were bucking and rearing inches from his face. It turned in a circle, clawing at itself, tail and wings lashing out. Spouted flame madly, shrieking, arching its back. Almost burned its own body, stupid fucking thing. Two men went up like candles, bodies alight; a third was struck by the tail and went down with a crack of bone. Tobias rolled and pulled himself upright, dancing back away. His helmet was askew, he could see little except directly in front of him. Big writhing mass of green dragon legs. He went into a

Рипучий скрегіт — пазурі дракона ковзнули по розпеченому камінні. Крики. Крики. Лопотіння крил. Потік води скипів стовпом. Двоє чоловіків кинулися в нього, намагаючись загасити палаючу плоть, і гаряча вода обдала їм обличчя, і вони теж кричали. Усе навколо було гарячим, киплячим, палаючим, сухий вітер, суха земля, сухий вогонь, сухі гарячі лускаті щити шкіри, величезне тіло ящірки палало, мов кузня — ревуча, палюча, смертельна демонічна тварюка.

Ми помremo, — подумав Тобіас. Нам усім кінець.

Він опинився поруч із симпатичним новачком Марітом, що стояв, заворожено дивлячись на потвору, білий, як лист. Ну, гаразд, тут я згоден, важко отаке побачити, коли щойно закінчив копати яму, куди старші будуть гадити. Вигляд у хлопця був переляканий. Хоча за десять ударів серця він уже не виглядатиме ані симпатичним, ані переляканим — після того, як дракон його підсмажить і знесе голову.

Якби він хоча б спробував трохи підняти меч. Або хоча б пригнувся.

— О боги й демони, та щоб вас!

Тобіас — ветеран із десятима роками служби, якого вже майже нічим не можна було вибити з рівноваги — вихопив меч і обома руками встромив його в праве око дракона.

Дракон заревів, наче помирало місто. Скрутився вбік. Меч усе ще стирчав в оці. Тобіас майже упав, а тоді стрибнув убік, тягнучи Маріта за собою.

— Меч! — закричав він. — Вихопи свій клятий меч!

Передні лапи дракона билися й здіймалися просто за кілька дюймів від його обличчя. Він крутився колом, дряпаючи себе, б'ючи хвостом і крилами. Несамовито видихав полум'я, верещав, вигинав спину. Мало не підпалив власне тіло, дурне створіння. Двоє чоловіків спалахнули, мов свічки; третьому хвіст переламав кістки одним ударом. Тобіас перекотився, звівся й почав відступати, відскакуючи від ударів. Шолом зсунувся набік, і він майже нічого не бачив, крім того, що прямо перед ним — велика маса зелених драконячих лап. Він знову присів,

crouch again, trying to brace himself against the impact of green scales. Not really much point trying to brace himself against the flames.

A man came in low, driving his sword into the dragon's side, ripping down, glancing off the scales but then meeting the softer underbelly as the thing twisted up. Drove it in and along, tearing flesh. Black blood spurted out, followed by shimmering white and red unravelling entrails. Pretty as a fountain. Men howled, clawed at their own faces as the blood hit. And now it had two swords sticking out of it, as well as its own intestines, and it was redoubling its shrieking, twisting, bucking in circles, bleeding, while men leapt and fell out of its way.

'Pull back!' Tobias screamed at them. 'Get back, give it space. Get back!'

His voice was lost in the maelstrom of noise. It must be dying, he thought desperately. It might be a bloody dragon, but half its guts are hanging out and it's got a sword sunk a foot into its head. A burst of flame exploded in his direction. He dived back onto his face. Found himself next to new boy Marith again.

'Distract it!' Marith shouted in his ear.

Um ...?

Marith scrambled to his feet and leapt. Suddenly, absurdly, the boy was balanced on the thing's back. Clung on frantically. Almost falling. Looked so bloody stupidly bloody small. Then pulled out his sword and stabbed downwards. Blood bursting up. Marith shouted. Twisted backwards. Fell off. The dragon screamed louder than ever. Loud as the end of the world. Its body arched, a gout of flame spouted. Collapsed with a shriek. Its tail twitched and coiled for a few long moments. Last rattling tremors, almost kind of pitiful and obscene. Groaning sighing weeping noise. Finally it lay dead.

A dead dragon is a very large thing. Tobias stared at it for a long time. Felt regret, almost. It was beautiful in its way. Wild. Utterly bloody wild. No wisdom in those eyes. Wild freedom and the delight in killing. An immovable force, like a mountain or a storm cloud. A

намагаючись спертися, аби витримати удар луски. Хоча який сенс, полум'я все одно не втримати.

Один із чоловіків підступив знизу і встромив меч у бік дракона, розриваючи ним донизу; сталь зісковзнула зі луски, але потім увійшла в м'який підчеревок, коли потвора вигнулася. Він проштовхнув лезо всередину і вздовж, розриваючи плоть. Чорна кров бризнула, а за нею вирвалися назовні мерехтливі білі й червоні нутрощі. Гарне, мов фонтан. Чоловіки кричали, хапаючись за обличчя, коли та кров бризнула на них. І тепер у драконі стирчало вже два мечі, плюс власні кишки, і він верещав ще лютіше, крутився, підскакував, заливався кров'ю, поки чоловіки стрибали вбік або падали, рятуючись.

— Відступайте! — закричав Тобіас. — Назад, дайте йому місце! Назад!

Його крик тонує у вирі звуків. Потвора ж мусить вмирати, — подумав він із розпачем. Нехай це клятий дракон, але половина його нутрощів висить назовні, а меч — на фут у голові. Полум'я спалахнуло йому в обличчя. Він відступив і впав назад. Знову опинився поруч із новачком Марітом.

— Відволічіть його! — прокричав Маріт йому просто у вухо.

Ем...?

Маріт рвонувся на ноги й стрибнув. Раптом, абсурдно, хлопець уже опинився на спині потвори, відчайдушно вчепившись, ледь не падаючи. Він виглядав таким малим. Потім вихопив свій меч і встромив його. Хлинула кров. Маріт закричав, перекрутився назад і впав. Дракон заревів гучніше, ніж будь-коли. Гучно, мов кінець світу. Його тіло вигнулося, вирвалося полум'я. Він впав із вереском. Хвіст ще смикався й скручувався кілька довгих секунд. Останні тремтячі поштовхи, майже жалісні й огидні. Стогін, зітхання, плач. Нарешті він мертвий.

Мертвий дракон — річ дуже велика. Тобіас довго дивився на нього. Майже відчував жаль. Він був по-своєму красивий. Дикий. До біса дикий. У тих очах не було мудрості. Дика свобода й насолода вбивством. Нерухома сила, як гора чи грозова хмара. Утілення смерті.

death thing. A beautiful death, though. Imagine saying that to Gulius's family: he was killed fighting a dragon. He was killed fighting a dragon. A dragon killed him. A dragon. Like saying he died fighting a god. They were gods, in some places. Or kin to gods, anyway. He reached out to touch the dark green scales. Soft. Still warm. His hand jerked back as if burnt. What did you expect? he thought. It was alive. A living creature. Course it's bloody soft and warm. It's bloody flesh and blood.

Should be stone. Or fire. Or shadow. It wasn't right, somehow, that it was alive and now it was dead. That it felt no different now to dead cattle, or dead men, or dead dogs. It should feel ... different. Like the pain of it should be different. He ached the same way he did after a battle with men. The same way he did the last time he'd got in a fight in an inn. Not right. He touched it again, to be sure. Crumble to dust, it should, maybe. Burn up in a blaze of scented flame.

If it's flesh and blood, he thought then, it's going to fucking stink as it starts to rot.

There was a noise behind him. Tobias spun round in a panic. Another dragon. A demon. Eltheia the beautiful, naked on a white horse.

New boy Marith. Staring at the dragon like a man stares at his own death. A chill of cold went through Tobias for a moment. A scream and a shriek in his ears or his mind. The boy's beautiful eyes gazed unblinking. A shadow there, like it was darker suddenly. Like the sun flickered in the sky. Like the dragon might twitch and move and live. Then the boy sighed wearily, sat down in the dust rubbing at his face. Tobias saw that the back of his left hand was horribly burnt.

'Pretty good, that,' Tobias said at length.

'You told me to draw my sword.'

'I did.'

There was a long pause.

'You killed it,' said Tobias.

Але ж смерть красива. Уявити тільки, сказати родині Гуліуса, що його вбив дракон. Він загинув, борючись із драконом. Дракон убив його. Дракон. Це майже як сказати, що він загинув у бою з богом. У деяких землях їх і справді вважали богами. Або принаймні родичами богів. Він простяг руку й торкнувся темно-зелених лусок. М'які. Ще теплі. Рука смикнулася назад, ніби обпеклася. Чого ти очікував? — подумав він. Це була жива істота. Звісно, вона тепла й м'яка. Це ж плоть і кров.

Вони мали би бути каменем. Або вогнем. Або тінню. Якось неправильно, що це щойно було живим, а тепер мертво. Що на дотик не відрізняється від мертвої худоби, чи мертвих людей, чи мертвих собак. Воно мало б відчуватися... інакше. Наче й біль мав би бути іншим. А він болів так само, як після звичайної битви з людьми. Так само, як після бійки в шинку. Неправильно.

Він торкнувся ще раз, щоб переконатися. Воно мало б розсипатися на порошок, можливо. Або спалахнути у хмарі пахучого полум'я.

Якщо це просто плоть і кров, — подумав він тоді, — то скоро, клята, почне смердіти, коли гнити буде.

Позаду щось зашурхотіло. Тобіас різко обернувся, переляканий. Ще один дракон. Демон. Елтейя-красуня, гола, на білому коні.

Новий хлопець Маріт. Стояв і дивився на дракона так, ніби дивився у власну смерть. Холод пробіг Тобіасові по спині. Крик і вереск у його вухах чи голові. Прекрасні очі хлопця дивилися, не моргаючи.

У тому погляді була тінь, наче навколо стало темніше. Наче сонце на мить блиснуло і згасло. Наче дракон зараз здригнеться, поворухнеться й оживе. Тоді хлопець важко видихнув, сів у пил і потер обличчя. Тобіас помітив, що тильний бік його лівої руки був страшенно обпечений.

— Дуже добре, — нарешті сказав Тобіас.

— Ти сказав мені витягнути меч.

— Сказав.

Настала довга пауза.

— Ти вбив його, — сказав Тобіас.

‘It was dying anyway.’

‘You killed a bloody dragon, lad.’

A bitter laugh.

‘It wasn’t a very large dragon.’

‘And you’d know, would you?’

No answer.

‘You killed it, boy. You bloody well killed a bloody dragon. Notoriously invulnerable beast nobody really believed still existed right up until it ate their tent-mate. You should be pleased, at least. Instead, you’re sitting here looking like death while Rate and the other lads try to get things sorted out around here.’

Wanted to shake the boy. Moping misery. ‘At least let me have a look at your hand.’

This finally seemed to get Marith’s attention. He stared down at his burns.

‘This? It doesn’t really hurt.’

‘Doesn’t hurt? Half your hand’s been burnt off. How can it not hurt? It’s the blood, I think. Burns things. It’s completely destroyed my sword. Damn good sword it was, too. Had a real ruby in the hilt and all. Bloke I got it off must have thought it was good too, seeing as I had to kill him for it.’ Rambled on, trying to relieve his racing mind. At the back of his racing mind this little voice basically just shouting ‘fuck fuck fuck fuck’.

‘The blood is acid,’ Marith said absently. ‘And boiling hot. Once it’s dead it cools, becomes less corrosive.’ He turned suddenly to Tobias, as if just realizing something.

‘You stabbed it first. To rescue me. I did nothing, I just stood there.’

Absurd how young the boy seemed. Fragile. Weak. Hair like red-black velvet. Eyes like pale grey silk. Skin like new milk and a face like a high-class whore. Could probably pass for Eltheia the beautiful, actually, in the right light. From the neck up at any rate.

— Він і так помирав.

— Ти вбив клятого дракона, хлопче.

Гіркий сміх.

— Це не був дуже великий дракон.

— А ти й знаєш?

Відповіді не було.

— Ти вбив його, хлопче. Ти вбив клятого дракона. Це невразливі потвори, і ніхто не вірив, що вони ще існують, поки вони не зжерли сусідів по намету. Ти мав би хоч трохи радіти. Натомість ти сидиш тут, на вигляд, як смерть, поки Рейт та інші хлопці намагаються розібратися з ситуацією.

Йому хотілося струсити хлопця. Похмурий і нещасний.

— Хоча б дай мені подивитися на твою руку.

Це ніби привернуло увагу Маріта. Він дивився на свої опіки.

— Це? Майже не болить.

— Не болить? Половина твоєї руки обгоріла. Як це може не боліти? Думаю, це через кров. Вона обпікає. Вона повністю знищила мій меч. А це був дуже хороший меч. У рукоятці був справжній рубін. Той хлопець, у якого я його забрав, мабуть, теж вважав його хорошим, раз я мусив його вбити, щоб отримати.

Він базикав, намагаючись заспокоїти свої бурхливі думки. Далеко у думках маленький голос просто кричав «чорт, чорт, чорт, чорт».

— Кров — це кислота, — відволікаючись, сказав Маріт, — і кипляча. Коли вона висихає, то охолоджується і стає менш їдкою.

Він раптово повернувся до Тобіаса, ніби щойно щось усвідомивши.

— Ти першим його вдарив ножем. Щоб врятувати мене. Я нічого не зробив, просто стояв.

Він здавався абсурдно молодим. Крихким. Слабким. Волосся, як червоно-чорний оксамит. Очі — блідо-сірий шовк. Шкіра, як свіже молоко, а обличчя — як у дорогої повії. У гарному світлі, мабуть, і за саму Елтею-красуню міг би зійти. Принаймні від шиї й вище.

Couldn't cook. Couldn't start a fire. Couldn't boil a sodding pot of tea. Could just about use a sword a bit, once someone had found him one, though his hand tended to shake on the blade. Cried a lot at night in his tent. Emit had ten in iron on him one day breaking down crying he wanted his mum. Eltheia the beautiful might have made the better sellsword, actually, in the right light.

'You just stood there. Yeah. So did most of them.' And, oh gods, oh yeah, it's the squad commander pep talk coming unstoppably out. Let rip, Tobias me old mucker, like finally getting out a fart: 'Don't worry about it. Learn from your mistakes and grow stronger and all that. Then when we next get jumped by a fire-breathing man-eating dragon, you'll be right as rain and ready for it and know exactly what to do.'

Marith shook himself. Rubbed his eyes. 'I could really, really do with a drink.'

Tobias got to his feet. Sighed. Boy didn't even need to ask things directly for you to somehow just do them. A trick in the tone of voice. Those puppy-dog sad eyes. 'You're not really supposed to order your squad commander around, boy. And we haven't got any booze left, if that's what you mean. There's water for tea, as long as it's drawn well up river of ... that. Seeing as you're a hero and all, I'll go and get you some.' He started off towards the camp. 'Want something to eat while I'm at it?'

An attempt at drinks and dinner. Get the camp sorted so someone with a particularly iron stomach could get a bit of sleep in that wasn't mostly full of dreams of blood and entrails and your tent-mate's face running off like fat off a kebab. The final butcher's bill on file: Jonar, the man who had hacked the thing's stomach open, had disappeared completely, his body totally eaten away; four others were dead including Gulus; one was dying from bathing in fire and hot steam. Skie finished this last off cleanly by taking off his crispy melted black and pink head. Another four were badly wounded: Tobias

Готувати не вмів. Розпалити вогонь — теж. Чайника закип'ятити не міг. Мечем орудувати трохи міг, але як тільки хтось йому його підсував, то й рука в нього тремтіла на лезі. Часто плакав ночами в наметі. Якось Еміт застав його в обладунках, у сльозах, бо той хотів до мами. Елтея-красуня, мабуть, була б кращим найманцем, чесно кажучи.

— Ти просто стояв. Авжеж. Та більшість із них теж.

I, о боги, ну звісно, понеслося — неконтрольована командирська мотиваційна промова. Давай, Тобіасе, вперед — як камінь з душі.

— Та не переймайся. Вчися на помилках, рости сильнішим і все таке. От коли наступного разу на нас вискочить людожер-дракон, що дихає вогнем, ти будеш у повному порядку — готовий і точно знатимеш, що робити.

Маріт струснув головою. Потер очі.

— Я б зараз дуже, дуже хотів би випити.

Тобіас підвівся. Зігхнув. Хлопцю навіть не треба прямо щось казати — і ти вже йдеш робити. Якийсь трюк у голосі. Ці собачі сумні очі.

— Взагалі-то тобі не варто керувати командиром, хлопче. І випивки в нас не лишилося, якщо ти про це. Води для чаю вистачить — якщо набрати вище за течією від... цього. Оскільки ти сьогодні герой, я піду й принесу.

Він рушив у бік табору.

— Хочеш щось поїсти, поки я там?

Спроба випити й повечеряти. Розбити табір так, щоб хтось із посправжньому залізним шлунком міг хоч трохи поспати — без сновидінь, повних крові, нутроців і того, як обличчя твого сусіда по намету сповзає, мов жир із м'яса. Остаточний рахунок різанини був такий — Джонар, той самий чоловік, що розпанахав чудовиську черево, зник безслідно — від нього не лишилося й кістки; четверо інших загинули, серед них Гуліус; ще один тлів після купання у вогні та гарячій парі. Скай покінчив з ним швидко й чисто — зняв обвуглену, чорну з рожевим голову. Ще четверо були тяжко поранені: Тобіас підозрював, що двоє з

suspected two at least would be lucky to survive the night. One, a young man called Newlin who was a member of his squadron, had a burn on his right leg that left him barely able to stand. Tobias had already decided it would be a kindness to knife him at the earliest opportunity. One of the other lads was bound to make a botch of it otherwise.

They'd only lost three men in the last year, and they had largely been the victims of unfortunate accidents. (How could they have known that pretty farmer's daughter had had a pruning hook hidden under her cloak? She hadn't even put up much resistance until that point.) Losing ten was a disaster, leaving them dangerously approaching being under-manned.

Piss poor luck, really, all in all, sitting down for lunch in front of a convenient bit of rock and it happening to have a dragon hiding behind it. Even if it wasn't a very large one.

They were still pitching the tents when Skie's servant Toman appeared. Reported that Skie wanted to see Marith Dragon Killer for a chat.

'Hero's welcome,' said Tobias with a grin. Though you never could tell with Skie. Could just be going to bollock the boy for not killing it sooner.

Marith got up slowly. Something like fear in his eyes. Or pain, maybe. Tobias shivered again. Funny mood, the boy was in.

Chapter 4

The Imperial Palace of the Asekemlene Emperor of the Sekemleth Empire of the eternal city of Sorlost the Golden is clad in white porcelain. Its towers are gilt in silver, its great central dome in gold. Its windows are mage glass, shining like sunrise. Its courtyards are hung with yellow satin, its balconies are carved of gems. Its gates are ivory and whalebone and onyx and red earl. Its walls enclose lush silent gardens of lilac trees where green lightless birds dart and sing. Tall marble columns create cool loggias, opening onto perfumed lakes

них, у кращому разі, дотягнуть до ранку. Один, молодий хлопчина на ім'я Ньюлін із його ж ескадрону, мав опік на правій нозі та ледве стояв. Тобіас уже вирішив, що наймилосердніше — підрізати йому горло при першій нагоді. А то хтось із хлопців усе одно все зіпсує.

За минулий рік вони втратили лише трьох людей, та й то здебільшого через нещасні випадки. (Звідки їм було знати, що в тієї гарненької фермерської доньки під плащем ховався садовий ніж? Вона ж майже не пручалася до тієї миті.) Втратити одразу десятьох — катастрофа: тепер вони швидко наближалися до того, щоб лишитися без людей.

Паршива невдача, якщо чесно. Сісти собі спокійно на обід перед зручним каменем — а то виявився дракон, що причаївся позаду. Хай і не такий уже й великий.

Вони все ще ставили намети, коли з'явився слуга Ская — Томан. Сказав, що Скай хоче бачити Маріта — Вбивцю Драконів — щоб поговорити.

— Вітаю героїв, — усміхнувся Тобіас. Хоч із Скаєм ніколи не вгадаєш. Міг і нагримати на хлопця, мовляв, чому так довго возився з тією потворою.

Маріт повільно підвівся. Його очі трохи сповнені страху. Або болю, можливо.

По спині Тобіаса знову пробіг морозець. Дивний сьогодні в хлопця настрій.

Розділ 4

Імператорський палац асекемленського імператора Секремлетської імперії у вічному місті Золотий Сорлост облицьований білою порцеляною. Його вежі вкриті срібною позолотою, а великий центральний купол — золотом. Вікна зроблені з магічного скла, що сяє, мов світанок. Двори прикрашені жовтим сатином, балкони вирізьблені з коштовного каміння. Ворота — зі слонової кістки, китового кістяка, оніксу та червоного перлу. Стіни оточують пишні, тихі сади з бузкових дерев, де зелені птахи в тіні стрімко літають й співають. Високі

to create shaded bathing laces of pale sand and dark water, purple irises and silver fish. Lawns run down to tangled bushes with lowers that smell like human skin. Apples and apricots and cimma fruit grow in profusion, perfect and uneaten; when the trees are not in season, servants in black turbans hang brightly painted wooden fruits from their boughs. The fruits were jewelled, once, but these were sold or stolen long ago. It is commonly known as the Summer Palace, though there is no Winter Palace and never has been one. Sorlost is a city without seasons: perhaps some ancient incarnation of the Emperor in the youth of empire once thought it fitting of his status to make a differentiation that is not needed and cannot indeed exist. Perhaps a Winter Palace was planned, once, before time passed too quickly and money was borrowed that could not be repaid and building works were delayed and abandoned and forgotten, in the richest empire the world has ever known.

A beautiful building. Sorrow radiates off it, and corruption, and hope. The centre and symbol of an empire of dreaming, where men live in the dry desert and count their meaning only in gold. An absurdity. Of course an absurdity. An Emperor who rules forever, in a palace built on sand. A thing sacred to eternity, dead and rotted, encrusted with dust. A hive of insects crawling to achieve divinity, the sublime pointlessness of absolute rule. No one cares. No one wonders. Time ceases. Dust settles. The Empire and the Emperor and their servants go on.

This is Sorlost, the eternal, the Golden City. The most beautiful, the first, the last. The undying. The unconquered. The unconquerable. The mummified heart of an empire of dust and desert villages, half forgotten by half the world.

In a small room at the top of one of the silver towers, two men were talking. The room was furnished in green and silver, small round windows giving a view of the whole sprawling city beneath. The pale evening sky already lit with the first stars. In the west the sky would

мармурові колони утворюють прохолодні лоджії, що виходять до запашних озер і створюють затінені купальні з білого піску й темної води, з пурпуровими ірисами та срібними рибами. Газони спускаються до заплутаних кущів із квітами, що пахнуть як людська шкіра. Яблука, абрикоси й плоди цимми зростають у великій кількості — ідеальні й незібрані; коли дерева не цвітуть, слуги в чорних тюрбанах підвішують на гілки яскраво розфарбовані дерев'яні плоди. Колись ці плоди були інкрустовані коштовностями, але їх давно продали або вкрали. Зазвичай його називають Літнім Палацом, хоча Зимового Палацу не існує і ніколи не існувало. Сорлост — місто без пір року, можливо, якийсь давній імператор у часи ранньої імперії вважав гідним свого статусу провести відмінність, якої не потребували і яка, власне, не могла існувати. Можливо, колись планувався й Зимовий палац, перш ніж час проминув надто швидко, гроші були позичені й не повернуті, будівельні роботи відкладені, покинуті й забуті у найбагатшій імперії, яку коли-небудь знав світ.

Прекрасна будівля. Від неї випромінюються смуток, корупція і надія. Центр і символ імперії мрій, де люди живуть у сухій пустелі й вимірюють сенс свого існування лише золотом. Абсурд. Авжеж, абсурд. Імператор, що править вічно, у палаці, збудованому на піску. Річ, проголошена священною для вічності, мертва й прогнила, вкрита пилом. Рій комах, що повзають у прагненні до божественності, піднесена безглуздість абсолютної влади. Всім байдуже. Ніхто не дивується. Час зупиняється. Пил осідає. Імперія, Імператор і їхні слуги продовжують існувати.

Це Сорлост, вічне, Золоте Місто. Найкрасивіше, перше, останнє. Безсмертне. Непереможене. Нездоланне. Муміфіковане серце імперії пилу і пустельних сіл, майже забуте половиною світу.

У малій кімнаті на вершині однієї із срібних веж розмовляли двоє чоловіків. Кімната була обставлена меблями зеленого та срібного кольорів, а з невеликих круглих вікон відкривався вид на все місто, що розкинулося вниз. Біде вечірнє небо вже освітлювалося першими

be fading crimson. Such melancholy! And always a perilous time, this borderline between the realms of life and death. The younger of the two men shivered despite the heat. A rational man, but he hated the dusk. A bell tolled, the room sat still and tense, then the bell tolled again. Night comes, he thought. We survive. The room seemed immediately darker. Shadows falling in the corners, twisting on the green-grey walls.

On one wall, a map caught the lamplight, the world picked out in a mosaic of tiny gems. The Sekemleth Empire gold and yellow diamonds. Immish looming over them to the east, its borders shiny bright. Allene to the south smiling peacefully. Chathe and Theme squatting west and north. Immier a sad empty whiteness, Ith in shadow, the Wastes done in floor scrapings, Illyr carefully hidden behind a lamp sconce. The rich terrifying lumps of the White Isles at the far eastern edge glaring over at them all.

The younger man looked at the map. Shivered again. Looked away.

A joke, that this room was where they were meeting. That damned map staring at them.

‘A cup of wine?’ the older man asked him. Without waiting for an answer, he poured pale wine from a crystal bottle into two porcelain cups. He was pale like the wine and dressed in silk. His hair was grey and receding, thin curls clinging to the sides of his head; his eyes pouched and tired, his nose long and broad. His hands were delicate, small in proportion to his wide body, bitten fingertips above several large old rings. His hands shook slightly as he placed the bottle back on the table.

The younger man was dark-skinned and slender, his hair long and black, his eyes brown. He took a small sip from his cup. ‘It’s an excellent wine,’ he said.

‘You think so? I personally find it a little dry. It’s fifty years old, the estate no longer produces, I’m afraid. The cask was originally

зірками. На заході небо забарвлювалося в багряний колір. Така меланхолія! І завжди небезпечний час, ця межа між світом життя та смерті. Молодший з двох чоловіків тремтів, незважаючи на спеку. Він був розсудливою людиною, але ненавидів сутінки. Пролунав дзвін, у кімнаті запала тиша і напруга, а потім дзвін пролунав знову. Настає ніч, подумав він. Ми виживемо. Кімната відразу здалася темнішою. Тіні падали в кутки, звиваючись на зелено-сірих стінах.

На одній зі стін лампа освітлювала карту, на якій світ був зображений мозаїкою з крихтливих дорогоцінних камінців. Імперія Секемлет — золоті та жовті діаманти. Імміш, що височіє над ними на сході, з яскравими кордонами. Ален на півдні, що мирно посміхається. Чате та Теме, що розташовані на заході та півночі. Іммієр — сумна порожня білість, Іт — у тіні, Вейстс — у вигляді подряпин на підлозі, Іллір — ретельно прихований за світильником. Багаті, жажливі грудки Білих островів на східному краю, що витріщаються на них усіх.

Молодий чоловік подивився на карту. Знову здригнувся. Відвернув погляд.

Жарт, що саме в цій кімнаті вони зустрічалися. Ця клята карта, що витріщалася на них.

— Вина? — запитав його старший чоловік. Не чекаючи відповіді, він налив блідого вина з кришталевої пляшки у дві порцелянові чашки. Він сам був блідий, як вино, і одягнений у шовк. Його волосся було сивим і рідким, тонкі кучері прилипали до боків голови; очі були втомленими, а ніс довгим і широким. Його руки були витонченими, маленькими порівняно з його широким тілом, з покусаними нігтями, на пальцях яких були кілька великих старих пернів. Його руки злегка тремтіли, коли він поставив пляшку назад на стіл.

Молодший чоловік був темношкірим і струнким, з довгим чорним волоссям і карими очима. Він зробив невеликий ковток зі своєї чашки.

— Це чудове вино, — сказав він.

— Ви так думаєте? Мені особисто воно здається трохи сухим. Йому вже п'ятдесят років, і, на жаль, маєток більше не виробляє його.

broached for the Emperor's birthday, but he didn't like it. Bad taste, I'd say. But what does one expect from a man brought up by fishmongers?'

'That his adviser should have corrected his tastes better?'

'How can they? He knows everything about taste, having such a superb knowledge of all possible varieties of dried fish.'

'Yes, yes, of course. Very witty. Let's assume I've now made a pointed suggestive response. So can we just come to the point, please, Tam?'

The older man, Tamlath Rhyl, Lord of the Far Waters, Dweller in the House of the Sun in Shadow, Nithque of the Ever Living Emperor and the Undying City, the Emperor's True Counsellor and Friend, smiled blandly. 'There's always a point, Orhan. If you think about it.' He pushed his cup aside and spread his hands on the table, rings glittering. 'Very well, then. You are of course quite correct, I did not ask you here simply to compare tasting notes. Or indeed to discuss the failings of the current incarnation of His Eternal Eminence, oenologically or otherwise. Ten years, I've held this post. Ten years! And now March Verneth is dripping poison in the Emperor's ear. We can't wait, Orhan. We need to make it happen now.'

The younger man, Orhan Emmereth, Lord of the Rising Sun, Dweller in the House of the East, the Emperor's True Counsellor and Friend, sighed. 'We've been over this, Tam. We can't make it happen any quicker. It's not exactly easy as it is.'

'If March persuades the Emperor to dismiss me—'

'If March persuades the Emperor to dismiss you, it hardly matters. We'll just reappoint you afterwards.'

'March—'

'March is an irrelevance.' The younger man, Orhan Emmereth, Lord of the Rising Sun, thought: Your post is an irrelevance. We're all irrelevant. That's why we're doing this. You still don't see that, do you? He tried to keep his irritation out of his voice. 'The Immish have raised another troop levy. Another five thousand men. Who gets to

Спочатку бочку відкрили на день народження імператора, але йому воно не сподобалося. Я б сказав, що у нього поганий смак. Але чого можна очікувати від людини, яку виховали рибалки?

— Що його радник мав би краще формувати його смаки?

— Як вони могли це зробити? Він знає все про смак, маючи такі чудові знання про всі можливі сорти сушеної риби.

— Так, так, звичайно. Дуже дотепно. Припустимо, що я зробив влучну провокаційну відповідь. Тож, Теме, давайте, будь ласка, перейдемо до суті?

Старший чоловік, Темлат Ріл, Лорд Далеких Вод, Мешканець Дому Сонця в Тіні, Нітк Вічного Імператора і Несмертного Міста, Істинний Радник і Друг Імператора, м'яко посміхнувся.

— Завжди є сенс, Орхане. Подумай про це.

Він відсунув чашку і поклав руки на стіл, персні виблискували.

— Тоді гаразд. Ти, звичайно, маєш рацію, я запросив тебе сюди не для того, щоб просто порівняти смакові нотки. І не для того, щоб обговорити недоліки нинішнього втілення Його Вічної Високості, енологічні чи інші. Десять років я обіймаю цю посаду. Десять років! А тепер Марч Вернет капає отруту в вухо Імператора. Ми не можемо чекати, Орхане. Ми повинні зробити це зараз.

Молодший чоловік, Орхан Еммерет, Лорд Сонця, що Сходить, Мешканець Дому Сходу, Істинний Радник і Друг Імператора, зітхнув.

— Ми вже це обговорювали, Теме. Ми не можемо пришвидшити цей процес. Це і так нелегко.

— Якщо Марч переконає імператора звільнити мене...

— Якщо Марч переконає імператора звільнити тебе, це не матиме значення. Ми просто призначимо тебе знову після цього.

— Марч...

— Марч не має значення.

Молодший чоловік, Орхан Еммерет, Лорд Сонця, що Сходить, подумав, — твоя посада не має значення. Ми всі неважливі. Тому ми це і робимо. Ти все ще цього не розумієш, чи не так? Він намагався не виказувати роздратування в голосі.

hold your titles is of no concern if the city's burning.' You haven't managed to persuade anyone in the palace to do anything except laugh, he thought. Your great power and authority as Nithque! So it hardly matters whether you hold on to your power or not. As I would have thought was obvious. A wise man who's ignored is about as effective as an idiot who's listened to.

'All the more reason to act more quickly, then,' said Tam waspishly.

'Quickly, yes. Too quickly, no. The last thing we want is chaos.'

Tam sipped his wine. 'Sometimes I still wonder whether this is even real, Orhan. Anything more than your mind looking for excitement and a desire for something to interest you since Darath ... well ... Oh, don't frown like that! Twenty years, the Long Peace has held. Why would the Immish be looking to cause trouble now? And even if they are, why should it be directed at us?' His eyes licked to the map on the wall. 'Surely one of their northern borders – Theme, say, or Cen Andae.'

Orhan sighed. Because they can. Because they see no reason not to. Because they've finally looked at the graveyard of our Empire with open eyes. Because they're fools and madmen and like the art of war. Because their children go hungry and we piss gold and jewels into the dust.

'Twenty thousand troops, now, they've raised in two years ... Don't you feel it, Tam?' he said after a moment. 'A new mood coming? You hear the same things I do. A fight in Grey Square between apprentice boys and Immish caravan guards, four men killed. The Immish were mocking us, the apprentice boys said. Mocking our fidelity to the God. Three of our merchants stoned to death in Alborn, accused of false trade.'

'And a firewine drunk stood in the centre of the Court of the Fountain yesterday and proclaimed himself the true incarnation of the

— Імміші зібрали ще один військовий загін. Ще п'ять тисяч чоловіків. Хто отримає твої титули, не має значення, якщо місто горить. Ти не зміг переконати нікого в палаці зробити що-небудь, крім як сміятися, — подумав він. Твоя велика влада і авторитет як Нітке! Тож не має значення, чи збережеш ти свою владу, чи ні. Як я і думав, це очевидно. Мудрий чоловік, якого ігнорують, є настільки ж ефективним, як ідіот, до якого прислухаються.

— Тоді тим більше потрібно діяти швидше, — різко сказав Тем.

— Швидко, так. Занадто швидко, ні. Останнє, чого ми хочемо, — це хаос.

Тем зробив ковток вина.

— Іноді я все ще сумніваюся, чи це взагалі реально, Орхане. Чи це не просто твоя уява, яка шукає гострих відчуттів і бажання чогось цікавого після того, як Дарат... ну... О, не треба хмуритися! Двадцять років триває Довгий Мир. Чому Імміші зараз хотіли би створювати проблеми? А навіть якщо так, чому вони повинні цілитися в нас? Його погляд затримався на карті на стіні.

— Напевно, на одну з їхніх північних кордонів — скажімо, Тему чи Сан Анде.

Орхан зітхнув. Тому що вони можуть. Тому що вони не бачать причин, щоб цього не робити. Тому що вони нарешті відкрили очі на кладовище нашої Імперії. Тому що вони дурні й божевільні і люблять військову справу. Тому що їхні діти голодують, а ми сиплемо золото й коштовності на вітер.

— За два роки вони зібрали двадцять тисяч солдатів... Ти не відчуваєш, Теме? — запитав він через хвилину. — Щось нове насувається? Ти чуєш те саме, що і я. На Сірій площі сталася бійка між підмайстрами та охоронцями іммішського каравану — четверо людей загинули. Підмайстри сказали, що імміші насміхалися з нас. Насміхалися з нашої вірності Богу. Троє наших купців були закидані камінням до смерті в Альборні, звинувачені в нечесній торгівлі.

— А вчора п'яний від міцного вина чоловік став посеред Двору Фонтану і проголошує себе справжнім втіленням Імператора, перш ніж

Emperor, before his drinking companion knifed him in the heart. These things happen, Orhan. You're oversensitive.'

'God's knives, Tam, it's a bit late to start questioning things now, isn't it?'

Tam smiled again. 'Oh, I'm not questioning anything, Orhan. Just suggesting you look at your own motives or what you're doing, and why.'

He drained his cup. 'Another drink? As I said, fifty years old and the estate no longer produces. A shame to waste it.'

'I'm fine, thank you.'

'You're sure? Yes? You refuse to move the timetable up, then? Even by a few days?'

Orhan sighed again. 'A few days. Just a few days. No more.'

'Now you sound like a fish merchant. Shall we start haggling over the price again?' Tam refilled both their cups anyway and sipped from his.

'You always look so morally aggrieved, Orhan. This was your idea, remember, not mine. You only brought me in to hide your own squeamishness. Someone else to blame.' He bent forward, drawing his head closer to Orhan. Old man smell on his breath beneath the wine. Sour and at. 'I'll tell you something, Orhan. Something I know. Something the Emperor doesn't. You're quite right. The Immish are planning something.' A smile and a wink, the small chewed hands moving. 'Does that make you feel any better about it all?'

Orhan started. 'What?' 'Oh, just March. Irrelevance that he is. He's had ... meetings. With someone who I have it on very good authority is a close agent of the Immish High Council. Money has been exchanged. Promises of aid. He wants more than my role as Nithque, I should think. The Immish want more than to give it to him, I should also think.'

Його товариш по чарці встроїв йому ніж у серце. Такі речі трапляються, Орхане. Ти надто чутливий.

— Ножі Богів, Теме, трохи запізно ставити під сумнів такі речі, чи не так?

Тем знову посміхнувся.

— О, я нічого не ставлю під сумнів, Орхане. Просто пропоную тобі поглянути на власні мотиви або на те, що ти робиш, і чому.

Він випив свою чашку.

— Ще вип'єш? Як я вже казав, п'ятдесят років, і маєток більше не виробляє. Шкода марнувати.

— Не треба, дякую.

— Ти впевнений? Точно? То ти відмовляєшся перенести терміни, навіть на кілька днів?

Орхан знову зітхнув.

— Кілька днів. Тільки кілька днів. Не більше.

— Тепер ти говориш, як рибний торговець. Може, почнемо торгуватися щодо ціни?

Тем все одно наповнив обидві чашки і зробив ковток зі своєї.

— Ти завжди виглядаєш таким морально ображеним, Орхане. Це була твоя ідея, пам'ятаєш, не моя. Ти залучив мене тільки для того, щоб приховати свою власну вразливість. Щоб було на кого звалити провину.

Він нахилився вперед, наблизивши голову до Орхана. Його подих смердів вином і старим чоловіком. Кислий і неприємний.

— Я тобі щось скажу, Орхане. Те, що знаю я. Те, чого не знає імператор. Ти маєш рацію. Імміші щось планують.

Посмішка і підморгування, малі погризені руки рухаються.

— Тепер тобі стало легше?

Орхан заговорив.

— Що?

— О, просто Марч. Він не має значення. У нього були... зустрічі. З кимось, хто, як я знаю з надійних джерел, є наближеним агентом Вищої ради Іммішів. Був обмін грошей. Обіцянки допомоги. Я думаю, він хоче

‘What authority? You have proof?’

The small hands moved again. Lamplight lashed on the rings. Thin curls bobbed as the old man’s head shifted. ‘My dear Orhan, I know the man is an agent of the Immish High Council because he’s been paying me for years as such. Ah, don’t look so shocked! He could have been paying you too, if you’d let yourself be open to such things. As you know perfectly well. He’s probably been paying March for years too. But recently he started paying him a lot more.’

Orhan looked at him. Angry. Humiliated. All this dancing around, even though they were on the same side, seeking the same ends. He frowned and drank his wine. ‘A week, then. We’ll bring the timetable forward by one week. No more.’

‘I knew you’d see sense.’

‘If you’d started this conversation telling me that ...’

Tam drained his cup and rose. Pale silk swirled around him, making the lam flicker, as though a moth had flown into its flames. ‘But that wouldn’t have been how we do this, would it, Orhan? You had to decide for yourself, not because I asked you to. It’s your idea, remember, not mine. What I know or don’t know is ... irrelevant.’

‘I am aware it’s my idea, Tam, thank you.’ Impossible to forget, indeed. Might as well engrave it in letters of fire over his bed. Orhan sipped his wine. It was too dry, now he’d had a couple of cups of it. Tam could probably have chosen better, if he didn’t believe quite so much in thrift.

‘I’ll be leaving then. You’re going to March’s party, I assume?’

‘It seems a good idea, in the circumstances.’ Though he’d rather not. But he’d better, now. ‘Are you?’

Tam sniffed. ‘I wasn’t invited. March is so pathetically crude one could almost laugh. Watch out for Immish agents and don’t eat

більше, ніж мою роль Нітке. Я також думаю, що Імміші хочуть дати йому більше, ніж він може отримати.

— Яке джерело? У тебе є докази?

Малі руки знову заворушилися. Світло лампи відбивалося від перснів. Тонкі кучері погойдувалися, коли старий повертав голову.

— Мій дорогий Орхане, я знаю, що цей чоловік є агентом Вищої ради Іммішів, бо він роками платив мені за це. Ах, не будь таким шокваним! Він міг платити і тобі, якби ти був відкритий до таких речей. Ти це прекрасно знаєш. Він, мабуть, роками платив і Марчу. Але останнім часом почав платити йому набагато більше.

Орхан подивився на нього. Злий. Принижений. Усі ці танці навколо, хоча вони були на одному боці і прагнули однакових цілей. Він супився і випив своє вино.

— Тиждень. Ми перенесемо графік на тиждень вперед. Не більше.

— Я знав, що ти зрозумієш.

— Якби ти почав цю розмову, сказавши мені, що...

Тем усе випив і встав. Бліде шовкове вбрання кружляло навколо нього, змушуючи лампу мерехтіти, наче метелик у полум’ї.

— Але ми б так не вчинили, чи не так, Орхане? Ти мав вирішити сам, а не тому, що я тебе про це попросив. Це твоя ідея, пам’ятаєш, не моя. Те, що я знаю чи не знаю... не має значення.

— Я знаю, що це моя ідея, Теме, дякую.

Дійсно, неможливо забути. Можна було б викарбувати це вогняними літерами над його ліжком. Орхан зробив ковток вина. Воно було занадто сухим, тепер, коли він випив кілька чашок. Тем, мабуть, міг би вибрати краще, якби не був таким ощадливим.

— Тоді я піду. Ти, певно, підеш на вечірку Марча?

— За цих обставин це здається гарною ідеєю.

Хоча він би краще не йшов. Але зараз краще піти.

— А ти підеш?

Тем хмикнув.

anything someone else hasn't eaten first. Keep alert to things. Signs and portents, since you seem so keen on them. Firewine drunks. Dreams. And do give March my regards.' He pushed open the door and went out in a rustle of cloth. 'Enjoy yourself.' Hot, scented air, spices and lilac flowers. A fluttering of wings as a flock of ferfews darted overhead, lashing brilliant green wings. White stone gleamed in the moonlight. A woman laughing in a tinkle of bells.

Orhan walked quickly, his guards following him with drawn knives. Amlis, red and sandy; Sterne, dark-skinned and tall with vivid blue eyes. Amlis had obviously passed the time at the palace cajoling the kitchen maids: his breath smelled of raw onions and there was a grease stain on his shirt. House Emmereth. Such style. Such sophistication. Such beauty and elegance in a city of dreams.

He should probably change himself, really, put on something a bit more elaborate, wash off the dust. But he really couldn't be bothered. The streets were full of dust anyway. He'd only get dirty again.

In the Court of the Fountain, two young men were fighting. A handful of spectators leaned against the wide marble bowl of the fountain, cheering on one or the other. A street seller wandered among them, holding out a tray of preserved lemons. Orhan stopped to watch. The spectators seemed to favour the taller of the two men: he was certainly the better looking, his skin smooth black, his hair deep gold, shining in the torchlight. His opponent was his opposite, fair skin and dark hair, shorter and stockier. Both were dressed in fine white silks. They were real street blades, then, not simply bored young men quarrelling. White was the colour men wore when they were serious about fighting. It showed up every scratch of the knife.

— Мене не запросили. Марч настільки жалюгідно грубий, що аж смішно. Стережись імміських агентів та не їж нічого, чого хтось інший не їв першим. Будь уважним до всього. До знаків, передвісників, оскільки ти так ними захоплений. До п'яниць від кріпкого вина. Снів. І передай Марчу мої вітання.

Він відчинив двері і вийшов, шарудячи одягом.

— Розважайся.

Гаряче, ароматне повітря, спеції та бузкові квіти. Шурхіт крил, коли згряя метеликів пролетіла над головою, махаючи яскраво-зеленими крилами. Білий камінь виблискував у місячному світлі. Жінка, що сміялася під дзвін дзвіночків.

Орхан йшов швидко, а його охоронці слідували за ним з витягнутими ножами. Амліс, червоний й смаглявий; Стерн, темношкірий і високий, з яскраво-блакитними очима. Амліс, очевидно, провів час у палаці, заграючи з помічницями по кухні: від нього несло сирію цибулею, а на сорочці була жирна пляма. Дім Еммерет. Такий стиль. Така вишуканість. Така краса й елегантність у місті мрій.

Йому, мабуть, слід було би перевдягнутися, одягти щось більш вишукане, позбутися пилу. Але йому було байдуже. Вулиці й так були сповнені пилу. Він тільки знову забрудниться.

У Дворі Фонтану билися двоє молодих чоловіків. Кілька глядачів, спершись на широку мармурову основу фонтану, вболівали за того чи іншого. Між ними блукав вуличний продавець, пропонуючи консервовані лимони. Орхан зупинився, щоб подивитися. Здавалося, глядачі вболівали за вищого з двох чоловіків: він, безперечно, був кращим на вигляд, з гладенькою чорною шкірою та глибоким золотистим волоссям, що виблискувало у світлі смолоскипів. Його супротивник був його протилежністю: світла шкіра та темне волосся, нижчий і кремезніший. Обидва були одягнені в тонкий білий шовк. Тож це були справжні вуличні бандити, а не просто нудьгуючі молоді чоловіки, які сварилися. Білий колір носили чоловіки, коли серйозно ставилися до бійки. Помітно кожну подряпину від ножа.

The dark-haired man made a powerful lunge and knocked the golden-haired man backwards. Blood gushed up from golden-hair's right leg and the audience groaned. With a curse, he went down on one knee for a moment, then rallied and lashed out at dark-hair. Dark-hair skittered back out of reach, sending several spectators running. He was the stronger and technically the better fighter. Golden-hair had more grace and flair, a more elegant turn of his body. But golden-hair was more likely to die. Obviously liming now, his face pained.

Dark-hair lunged again and again golden-hair stumbled backwards. He was panting, sweating heavily. Those watching began to mutter.

Disappointed. They obviously wanted golden-hair to win. Golden-hair stepped back several paces, trying to give himself room to recover and breathe. Dark-hair pressed forward, sensing his opponent's weakness and growing fear. Knife blades crashed heavily into each other as the two men closed again. They grappled together for a long moment, then with a cry dark-hair broke backwards as golden-hair somehow managed to twist sideways and strike out hard with his left fist. A cheer rang out from the audience. Golden-hair seemed to rally at the sound and brought his knife down, slicing at dark-hair's arm. The audience cheered again as dark-hair stumbled. Blood was streaming down from his elbow to his wrist and he struggled to raise his own blade. Grinning, golden-hair struck again. More blood spurting up, not just a scratch wound but brilliant inner blood. Heart blood. Dark-hair muttered something and retreated backwards, then roared desperately and lung himself at golden-hair. The audience shouted and clapped as the two tussled together, grunting, panting. Both filthy with blood and grime. There was blood on the ground, making the stone slippery. If either fell, it would be fatal. Not an elegant fight, now. They were too close even for knife work, they wrestled, trying to break the other's grip and set him off balance. Their feet scuffled and sent up the dust.

Темноволосий чоловік зробив потужний випад і відкинув золотоволосого назад. З правої ноги блондина потекла кров, і глядачі застогнали. Лаючись, він на мить опустився на одне коліно, а потім зібрався з силами і кинувся на чорнявого. Той відскочив назад, поза межі досяжності, змусивши кількох глядачів розбігтися. Він був сильнішим і технічно кращим бійцем. Золотоволосий мав більше грації та хитрості, більш елегантні рухи тіла. Але в нього було більше шансів загинути. Він явно виснажувався, його обличчя було сповнене болю.

Брюнет знову кинувся вперед, золотоволосий похитнувся назад. Він важко дихав, сильно пітнів. Глядачі почали бурмотіти.

Розчаровані. Вони явно хотіли, щоб переміг блондин. Він відступив на кілька кроків, намагаючись дати собі час, щоб відновитися і перевести подих. Противник наступав, відчувши слабкість і зростаючий страх свого суперника. Ножі з гучним гуркотом зіткнулися, коли двоє чоловіків знову стикнулись. Вони довго боролися, а потім темноволосий з криком відскочив назад, а золотоволосий якимось зумів повернутися вбік і сильно вдарити лівою рукою. З глядацьких рядів пролунав крик. Блондин, здавалося, збадьорився від цього звуку і опустив ніж, розрізавши руку противнику. Глядачі знову вибухнули оплесками, коли темноволосий спіткнувся. Кров текла з його ліктя до зап'ястя, він ледве підняв свій ніж. Зловісно посміхаючись, золотоволосий знову завдав удару. Більше крові хлинуло, це була не просто подряпина, а справжня кров. Кров серця. Чорнявий щось пробурмотів і відступив назад, потім відчайдушно заревів і кинувся на золотоволосого. Глядачі кричали і аплодували, коли двоє боролися, стогнали і важко дихали. Обидва були брудні від крові і бруду. Кров на землі робила камінь слизьким. Якщо хтось із них впаде, це буде фатально. Тепер це не витончена боротьба. Було занадто близько навіть для бою на ножах, вони боролися, намагаючись вирватися з хватки один одного і вивести з рівноваги. Їхні ноги шаруділи і піднімали пил.

Suddenly there was a roar and dark-hair reeled backwards, his face contorted in pain. Golden-hair leapt on him, his knife flashing, stabbing out and down. The blade bit home into the soft hollow in the throat where the pulse beats. Blood sprayed up. Dark-hair swayed on his feet, his face astonished. Crashed to the ground and lay still.

Golden-hair stood staring, as if he suspected a trick. A pool of blood began oozing out from under dark-hair's body. Dead. Golden-hair panted deeply. Dropped his knife. It clattered onto the worn stones. He raised his hands in victory, turning to acknowledge the crowds around him. They clapped and cheered again. Golden-hair bowed elegantly, then walked off across the square. Another young man, also black-skinned and golden-haired, bent to retrieve his knife and then followed him.

Muttering. The audience began to disperse. Three men exchanged money between them, obviously settling bets. The sweet-seller jingled his tray enthusiastically; one man bought a bag of preserved lemons with his winnings and wandered off chewing, his lips puckered with the taste. They looked like good lemons. Orhan bought a bag and offered one to Amlis. The salt-and-sour might disguise the smell of onions. The rich golden yellow of their skins made him think of the victor's hair.

Dark-hair lay in the dust by the fountain in a pool of black blood. Flies were beginning to settle on his body. Without really knowing why he was doing it, Orhan bent down and tucked a silver dhol inside the dead man's shirt. The traditional reward or whatever scavenger removed the body. A dead man's clothes and a silver piece, in exchange for digging a decent grave somewhere outside the city walls. Those who wore white out after dusk in the streets of Sorlost had no one left who would care to bury them for any reason beyond a coin.

'He fought well,' said Amlis. 'He deserved to win.' The bondsman prodded the slumped body with his foot, then swore under

Раптом пролунав гучний крик, і чорнявий відхилився назад, його обличчя спотворив біль. Золотоволосий стрибнув на нього, блиснувши ножом, і вдарив. Лезо впилося в м'яку частину горла, де б'ється пульс. Кров бризнула вгору. Темноволосий похитнувся на ногах, його обличчя було шокованим. Він впав на землю і завмер.

А той стояв і дивився, ніби чекав обману. З-під тіла почала витікати калюжа крові. Мертвий. Блондин важко дихав. Кинув ніж. Той з гуркотом впав на зношені камені. Він підняв руки в знак перемоги, повернувшись, щоб привітати натовп навколо себе. Вони знову аплодували і вітали його. Він елегантно вклонився, а потім пішов вздовж площі. Інший молодий чоловік, також темношкірий і золотоволосий, нахилився, щоб підняти свій ніж, а потім пішов за ним.

Бурмотіння. Глядачі почали розходитися. Троє чоловіків обмінялися грошима, очевидно, розраховуючись за ставки. Продавець солодощів енергійно брязкав підносом; один чоловік купив мішечок консервованих лимонів на свої виграші і пішов, пережовуючи їх, стискаючи губи від смаку. Лимони виглядали смачними. Орхан їх купив і запропонував один Амлісу. Солоно-кислий смак міг замаскувати запах цибулі. Насичений золотисто-жовтий колір їхньої шкірки нагадав йому волосся переможця.

Темноволосий лежав в пилу біля фонтану в калюжі чорної крові. Мухи починали сідати на його тіло. Не розуміючи, чому він це робить, Орхан нахилився і засунув срібний дхол під сорочку мертвого чоловіка. Традиційна винагорода або щось на зразок того, що отримував той, хто прибирав тіла. Одяг мертвого чоловіка і срібна монета в обмін на те, що його поховали в гідній могилі десь за межами міських стін. Ті, хто після заходу сонця виходив на вулиці Сорлоста в білому одязі, не мали нікого, хто б поховав їх без монети в кишені.

— Він добре бився, — сказав Амліс. — Заслужував на перемогу.

Слуга штовхнув ногою мертве тіло, а потім тихо вилаявся, коли зрозумів, що на його черевіку залишилася кров.

his breath as he realized he'd got blood on his shoe. 'He should have won.'

Sterne shook his head. 'The crowd was behind the other. He gave up believing he could win. Decided that his opponent was better, despite knowing it not to be true. He lost because the other was better looking.'

That's absurdly melodramatic, Orhan thought. But the truth. He'd judged dark-hair the superior fighter, but he'd have bet on golden-hair even so.

'Are we going on, now, then?' Amlis asked.

Orhan thought for a moment. It was tempting just to return home and go to bed. He'd watched a half-decent fight and bought a bag of excellent reserved lemons. A good night, all told.

'We'll go on,' he said at last. The Verneths did indeed need closer watching. Tam was possibly right. Probably right. And perhaps it would give him some comfort, later, if he could convince himself of it. Amlis shrugged and wiped his shoe clean on dark-hair's white silk trousers.

They strolled down the wide sweep of Sunfall and crossed the Court of the Broken Knife. A single pale light flickered beneath the great statue in the centre of the square, too small in the dark. A woman sat beside it, weeping quietly. A place where someone was always weeping, the Court of the Broken Knife. We live, Orhan thought, looking at her. We die. For these things, we are grateful. The statue was so old the man it depicted had no name or face, the stone worn by wind and rain to a leprous froth tracing out the ghost of a figure in breast late and cloak. A king. A soldier. A magelord. An enemy. Even in the old poems, it had no face and no story and no name. Eyeless, it stared up and outward, seeing things that no man living had ever seen. In its right hand the broken knife pointed down, stabbing at nothingness. In its left hand it raised something a lot, in triumph or anger or despair. A woman's head. A helmet. A bunch of lowers. It was impossible to tell.

— Він мав би перемогти.

Стерн похитав головою.

— Натовп вболівав за іншого. Він перестав вірити, що переможе. Вирішив, що суперник кращий, хоча знав, що це неправда. Він програв, бо інший був кращий на вигляд.

Це абсурдно мелодраматично, — подумав Орхан. Але це правда. Він вважав темноволосого кращим бійцем, але все одно поставив би на золотоволосого.

— То ми продовжуємо? — запитав Амліс.

Орхан задумався на мить. Було спокусливо просто повернутися додому і лягти спати. Він подивився непоганий бій і купив мішечок чудових лимонів. Загалом, вечір був вдалим.

— Продовжимо, — сказав він нарешті. Вернети дійсно потребували пильнішого нагляду. Тем, можливо, мав рацію. Ймовірно, мав рацію. І, можливо, це дасть йому деякий комфорт пізніше, якщо він зможе переконати себе в цьому. Амліс знизав плечима і витер взуття об білі шовкові штани темноволосого.

Вони прогулялися широкою алеєю Санфол і перетнули Двір Зламаноного Ножа. Під великою статуєю в центрі площі мерехтіло єдине бліде світло, занадто маленьке в темряві. Поруч сиділа жінка і тихо плакала. Місце, де завжди хтось плакав — Двір Зламаноного Ножа. Ми живемо, — подумав Орхан, дивлячись на неї. Ми вмираємо. За це ми вдячні. Статуя була настільки стародавньою, що зображений на ній чоловік не мав імені чи обличчя, а камінь, сточений вітром і дощем, перетворився на прокажену піну, що нагадувала привид фігури в броні та плащі. Король. Солдат. Маг. Ворог. Навіть у старих віршах вона не мала обличчя, історії та імені. Сліпа, вона дивилася вдалину, споглядаючи те, що ніхто з живих людей ніколи не бачив. У правій руці зламаний ніж спрямований вниз, що вдаряє порожнечу. У лівій руці вона підняла щось, у знак тріумфу, гніву чи відчаю. Жіночу голову. Шолом. Букет квітів. Неможливо було сказати.

A man in white circled the square, looking for an opponent. Folly, or bravado, or ignorance: it was ill luck to fight there. A tall woman in a silver dress made wide eyes at Orhan as he passed her, tossing her black hair. Her legs were hobbled with thin cords, giving her a creeping, sinuous movement like a charmed snake. Orhan shook his head gently. Painfully slowly, she crept back across the square to her waiting place. There was a weary look on her face, as if she had been there a long time.

‘Pretty,’ said Amlis.

‘Probably diseased,’ said Sterne. ‘And look at her face. Keep clear.’

‘Easy or you to say,’ Amlis grunted. Sterne shot him a look like daggers. Orhan almost laughed.

‘Sterne’s right,’ he said. ‘Keep clear.’

‘You’d know, would you? My Lord.’

‘About disease, yes.’

A litter swept past them, shining red silk lit from within by candles. The bearers wore dark clothes and hoods, blurring them into the night so that the body of the litter seemed to float, a glowing red world. Shadows moved and danced on the surface of the silk. Two women, hair loose, one with long trailing sleeves and a headdress that nodded like horses’ plumes as she twisted her head. The shadows they cast were distorted by their movements and by the flickering of the candle lames, making them grotesque, tangles of limbs and hands and huge heads. The woman with trailing sleeves raised her arm for a moment and her long fingernails writhed in the light.

‘I’d assume they’re headed where we’re headed,’ said Amlis.

‘Almost certainly.’

Twelve or fourteen bearers, six feet square of fine silk. A very expensive means of transport. And remarkably impractical, given the width of some of the city’s streets. Lucky for the owner that House Emmereth wasn’t in the habit of throwing parties. They’d have to demolish several buildings to get it down Felling Street.

Чоловік у білому обходив площу, шукаючи супротивника. Божевілья, бравада чи незнання: битися там було не на користь. Висока жінка в срібній сукні широко розплющила очі, коли Орхан проходив повз неї, відкинувши чорне волосся. Її ноги були скуті тонкими мотузками, що робило її рухи повзучими, звивистими, наче у зачарованої змії. Орхан злегка похитав головою. До болі повільно вона повзла назад через площу до місця очікування. Виглядала втомлено, ніби була там уже давно.

— Гарна, — сказав Амліс.

— Мабуть, хвора, — відповів Стерн. — І поглянь на її обличчя. Тримайся подалі.

— Тобі легко говорити, — буркнув Амліс. Стерн кинув на нього гнівний погляд. Орхан ледь не розсміявся.

— Стерн правий, — сказав він. — Тримайся подалі.

— Ти б знав, чи не так, мій лорде?

— Про хворобу, так.

Повз них понесли ноші, освітлені зсередини свічками, що відбивалися на червоному шовку. Носії одягнені в темний одяг і каптури, що зливалися з ніччю, так що ноші начебто плавали, сяючим червоним світлом. Тіні рухалися і танцювали на поверхні шовку. Дві жінки з розпущеним волоссям, одна з довгими рукавами і головним убором, що хитавсь, як кінський чуб, коли вона повертала голову. Тіні, які вони відкидали, були спотворені їхніми рухами і мерехтінням свічок, що робило їх гротескними, сплетінням кінцівок, рук і величезних голів. Жінка з довгими рукавами на мить підняла руку, і її довгі нігті звивалися у світлі.

— Припускаю, вони прямують туди ж, куди і ми, — сказав Амліс.

— Майже напевно.

Дванадцять або чотирнадцять носіїв, шість футів тонкого шовку. Дуже дорогий засіб пересування. І надзвичайно непрактичний, з огляду на ширину деяких вулиць міста. На щастя для власника, дід Еммерет не мав звички влаштовувати вечірки. Щоб проїхати вулицею Феллінг, довелося б знести кілька будівель.

They followed the litter into the courtyard of the House of Silver. It was not large, as such places went, neat and square, without porticoes or columns but faced and roofed entirely in silver, tarnished and murky, mottled with rainbows, light and reflections shifting. A dream of water in the desert. A dream of heat haze. The blurred vision of dusty light. The blazing red of the litter standing before it cast it in sot crimson, beating like a heart.

‘Lady Amdelle.’ Orhan gave a delicate half bow.

‘Orhan.’ Celyse Amdelle, wife of the Lord of the High West, opened her golden-brown eyes very wide. ‘How lovely. I really hadn’t thought you’d be here. And arriving at just the same time.’

Orhan took his sister’s arm and they walked towards the open doorway. Amlis disappeared into the servants’ quarters; the other woman in the litter, presumably an insignificant Amdelle girl Celyse was trying to marry off, followed them in silence, five paces behind. Celyse walked slowly, her body very erect to support the weight of a headdress of silver wire and tiny mirrors that chimed and glittered as she moved.

‘And how’s your dear wife?’ asked Celyse sweetly. ‘Not accompanying you? She doesn’t seem to go out so much these days. The last time I saw her, she looked horribly tired. Nothing wrong, I trust?’

‘She’s already here. She’s had a bit of a cold, that’s all.’

‘Oh! What a shame for her. I was worried it was something more than that.’

‘She’s neither pregnant nor dying, if that’s what you’re after. I’d tell you if she were.’

‘Of course you would. So unfortunate for you, Orhan. You make a marriage of convenience that’s really anything but.’

Orhan sighed. Poor Bil. ‘Your own marriage, of course, being so much more successful.’

‘Oh, I’d say it probably is.’ Celyse smoothed her dress with long fingers. ‘I get some happiness out of mine, at least.’

Вони пішли за ношами у двір Дому Срібла. Він був невеликий, як для таких будівель, акуратний і квадратний, без портиків і колон, але повністю облицьований і покритий дахом із срібла, потьмянілого і помутнілого, вкритого райдужними плямами, світлом і мінливими відблисками. Мрія про воду в пустелі. Мрія про спекотну млу. Розмитий образ запиленого світла. Яскраво-червоний колір нош, що стояли перед ним, занурював його в соковитий багрянець, що бився, як серце.

— Леді Амдел.

Орхан злегка вклонився.

— Орхане. — Селіс Амдел, дружина лорда Високого Заходу, широко розплющила свої золотисто-карі очі. — Як чудово. Я й не думала, що ти будеш тут. І що прийдеш саме в цей час.

Орхан взяв сестру під руку, і вони попрямували до відкритих дверей. Амліс зникла в кімнатах для прислуги; інша жінка, ймовірно, незначна дівчина Амдел, яку Селіс намагалася видати заміж, мовчки йшла за ними, відстаючи на п’ять кроків. Селіс йшла повільно, тримаючи спину прямо, щоб витримати вагу головного убору зі срібного дроту та крихтих дзеркалець, які дзвеніли та виблискували під час руху.

— І як твоя дорога дружина? — лагідно запитала Селіс. — Вона не супроводжує тебе? Здається, вона останнім часом не дуже часто виходить з дому. Коли я бачила її востаннє, вона виглядала страшенно втомленою. Сподіваюся, все гаразд?

— Вона вже тут. Трохи застудилася, ось і все.

— О! Як шкода. Я боялася, що це щось серйозніше.

— Вона не вагітна і не вмирає, якщо ти про це. Я б тобі сказав, якби було так.

— Звичайно, сказав би. Як тобі не пощастило, Орхане. Ти уклав шлюб за розрахунком, який насправді є чим завгодно, тільки не цим.

Орхан зітхнув. Бідна Біл.

— Твій шлюб, звичайно, більш вдалий.

— О, можливо, я б так і сказала.

Селіс розгладила сукню довгими пальцями. — Принаймні, я трохи щаслива у своєму шлюбі.

Coloured light broke onto them as they entered the inner courtyard of the House of Silver. A fire burned in the centre of the court, enclosed in a great framework of multi-coloured silks that cast shifting patterns of light over the people around it.

‘Ahhh,’ Celyse said with real pleasure, ‘it’s even prettier than my litter.’ The mirrors of her headdress shone and danced, swirling the colours around her like a cloak. Tasteless, but undeniably striking. She must have found out about it in advance and themed her entire outfit accordingly.

‘Something of a fire risk, I’d have thought,’ Orhan muttered.

Celyse laughed. ‘Eloise has hired a mage, of course, to control it.’

Orhan stared at her. ‘She’s hired a magician to stop her party piece burning down?’

‘You make him sound like a cheap conjuror. He works with the craftsman who makes the things, keeping them fire-safe, protecting them. Made my litter: it has bindings in it, to stop it catching if a candle tips. He did a demonstration before I bought it. Eloise is quite charmed by him, she’s thinking of keeping him.’

The things the high families felt the need to waste money on ... Orhan gazed around the courtyard, looking out for friends and enemies. Saw Bil almost immediately, sitting on a low bench on the other side of the court, near the firebox, talking to a young woman with fair hair and a pale face. He ought to at least tell her he was there. He wandered over to her, was half surprised to see her look almost leashed to see him.

‘Orhan,’ Bil said with a bright smile. ‘What a surprise. Landra: my husband, Lord Orhan Emmereth, Lord of the Rising Sun. Orhan: Lady Landra Relast. Her father is lord of a small rock somewhere in

Коли вони увійшли у внутрішній двір Дому Срібла, кольорове світло осяяло їх. У центрі двору горів вогонь, оточений великою рамою з різнокольорового шовку, яка відкидала мінливі візерунки світла на людей навколо.

— Ах, — сказала Селіс із справжнім задоволенням, — це навіть красивіше, ніж мої ноші.

Дзеркала на її головному уборі блищали і танцювали, обертаючи кольори навколо неї, наче плащ. Без смаку, але безперечно вражаюче. Вона, мабуть, довідалася про це раніше і відповідно підбрала весь свій образ.

— Я б сказав, що це трохи вогнебезпечно, — пробурмотів Орхан.

Селіс засміялася.

— Звичайно ж Елоїза найняла мага, щоб він зміг проконтролювати це.

Орхан дивився на неї.

— Вона найняла мага, щоб ця декорація не згоріла?

— Ти говориш про нього, наче про дешевого фокусника. Він працює з майстром, який виготовляє речі, робить їх стійкими до вогню, захищає їх. Зробив мої ноші: вони мають кріплення, що запобігають горінню, якщо свічка перекинеться. Він продемонстрував, перш ніж я купила. Елоїза дуже зачарована ним, вона думає залишити його собі.

Речі, на які заможні родини вважали за необхідне витратити гроші... Орхан оглянув двір, шукаючи друзів і ворогів. Майже відразу побачив Біл, яка сиділа на низькій лавці на іншому боці двору, біля вогнища, і розмовляла з молодою жінкою зі світлим волоссям і блідим обличчям. Він мав хоча б повідомити їй, що він тут. Він підійшов до неї і був дещо здивований, побачивши, що вона майже радіє його появі.

— Орхане, — сказала Біл з яскравою посмішкою. — Яка несподіванка. Ландро, мій чоловік, лорд Орхан Еммерет, лорд Сонця, що сходить. Орхане, леді Ландра Реласт. Її батько — лорд невеликої скелі десь на далекому сході. Вона приїхала сюди лише два дні тому. Я пообіцяла їй показати околиці.

the far east. She only arrived here two days ago. I've promised to show her around a bit.'

The woman nodded her head in greeting and they exchanged pleasantries. No, she'd only been here a few days, not seen much of the city yet. Yes, the Great Temple was indeed beautiful, she'd seen that. No, she had no particular purpose being here. Just come to ... *nenenthelesal?* 'Get away from things'? Was that the right word?

Ah, indeed, Sorlost the Golden, city of dreaming, the greatest city on the face of the earth, where people came to wander around aimlessly, gawp, point, laugh!

Her Literan was poor, heavily accented with the soft bell chimes of Pernish. She was young, only in her mid-twenties, but had a hard, tired look to her. Sorrowful. Orhan had to admire the tact with which she readjusted her face after involuntarily glancing at Bil and then back to him.

Bil is a lovely creature, he thought sadly. If you look beyond the skin. She is almost beautiful. Almost desirable. The cruelty in people's eyes, when they look at her and me. Do I love her despite it? Desire her because of it? Did I marry her for money? Were we lighted at birth? The question was so obvious, there in every eye that looked at them together. Should have it carved on her tomb.

She was dressed exquisitely, as always, in a deep blue gown with a mesh of diamonds in her red hair. Her white arms were bare and painted with spiralling patterns of gold lowers; she wore little gold bells on her wrists that tinkled prettily as she moved her hands. Fingernails an inch long, gilded and studded with pearls.

Yes, she was almost beautiful. Apart from the scars. The gold paint swirled over them, like cracking mud or leprosy. Eruptions of skin. Molten wounds.

Жінка кивнула головою на знак привітання, вони обмінялися люб'язностями. Ні, вона була тут лише кілька днів і ще не бачила багато чого в місті. Так, Великий Храм був дійсно прекрасний, вона його бачила. Ні, вона не мала жодної конкретної мети, перебуваючи тут. Просто приїхала, щоб... *ненентелесал?* «відпочити від усього»? Чи було це правильне слово?

Ах, звичайно, Золотий Сорлост, місто мрій, найбільше місто на землі, куди приїжджають, щоб безцільно блукати, витріщатися, показувати пальцем, сміятися!

Її літеранська була поганою, з сильним акцентом і м'яким дзвінким відтінком пернішської. Вона була молодою, ледь за двадцять, але мала виснажений, втомлений вигляд. Сумний. Орхан не міг не оцінити тактовність, коли вона змінила вираз обличчя, мимоволі глянувши на Біл, а потім знову на нього.

Біл — чарівна особа, — подумав він із сумом. Якщо не зважати на зовнішність. Вона майже красива. Майже бажана. Жорстокість у поглядах людей, коли вони дивляться на неї і на мене. Чи кохаю я її попри це? Бажаю її саме через це? Чи одружився я з нею заради грошей? Чи були ми прокляті від народження? Це питання було настільки очевидним, що читалося в кожному погляді, спрямованому на них. Його слід викарбувати на її могилі.

Вона була вишукано одягнена, як завжди, в темно-синю сукню з діамантовою сіткою в рудому волоссі. Її білі руки були оголені, розмальовані спіральними візерунками із золотих квітів; на зап'ястях вона носила маленькі золоті дзвіночки, які мило брязкали, коли вона рухала руками. Нігті довжиною в дюйм, позолочені й інкрустовані перлами.

Так, вона була майже красивою. Якби не шрами. Золота фарба закручувалася над ними, як брудні тріщини або проказа. Висипання на шкірі. Розплавлені рани.

If she was Lord Rhyl's wife, the fashion would be for long sleeves and veils and high necks to cover. Or perhaps women would wear false scars, in clay and paint. All the women of Sorlost would copy every detail of the Nithque's wife's costume. But Lady Bilale Emmereth's husband had no power, thus she must be grotesque and pretend she didn't care.

A girl approached with a tray of cups. Orhan took one. Cold wine, mixed with snow. Very refreshing in the heat of the fire. More entirely pointless magery: it must have cost a fortune to transport and store the snow and keep it from melting even when being served. House Verneth was undeniably trying to prove something to someone tonight. Eloise would be melting down gold thalers in the candle flames by midnight, the way things were going. There was a story about an Imperial banquet where the food had been crushed gemstones, mixed with wine and honey to make a thick paste and shaped to resemble fruit, meat, bread. The Emperor had insisted his guests eat their fill, gorging themselves on rubies and diamonds until their guts ached and their mouths were cut and running with blood. The story embodied Sorlost: the great houses shat gold and pissed gems. In the version of the tale Orhan's nurse had told him as a child, the night-soil men had scraped clean the sewers and built themselves great palaces of marble and cedar wood.

Bil fluttered away to stand in the coterie of Eloise Verneth. His sister and her grotesque headdress seemed to have disappeared. The sad-eyed young woman sat silent, watching the shifting colours of the firebox dance. Orhan sat beside her for a while. The silks fluttered and swirled, alive, spelling out secret words. He thought of the knife-fighter, gleaming black skin and golden hair, the way his eyes had stared as he thrust his blade, the panting breath as he watched his opponent die. The colours beat in his vision, red, green, yellow, blue, red, green, yellow, blue, red, green, yellow, blue, red ...

‘Mesmeric, isn't it?’

Якби вона була дружиною лорда Ріла, модою були б довгі рукави, вуалі та високі коміри, що прикривали б усе. Або, можливо, жінки носили би штучні шрами, зроблені з глини та фарби. Усі жінки Сорлоста копіювали б кожну деталь вбрання дружини Нітке. Але чоловік леді Білале Еммерет не мав влади, тому вона мусила бути гротескною і вдавати, що їй байдуже.

Дівчина підійшла з підносом чашок. Орхан взяв одну. Холодне вино, змішане зі снігом. Дуже освіжаюче на тлі вогню. Ще одна абсолютно безглузда магія: мабуть, коштувало ціле багатство транспортувати і зберігати сніг, не даючи йому розтанути навіть під час подачі. Дім Вернет, безсумнівно, намагався сьогодні ввечері комусь щось довести. Судячи з того, як йшли справи, до півночі Елоїза розплавляла б золоті талери у свічках. Була історія про імператорський банкет, де їжа була з подрібненими дорогоцінними каменями, змішаними з вином і медом, щоб утворити густу пасту у формі фруктів, м'яса, хліба. Імператор наполягав, щоб його гості наїлися досхочу, набиваючи себе рубінами і діамантами, поки не почали боліти животи, а роти не порізалися і не затекли кров'ю. Ця історія втілювала Сорлост — великі дома випорожнювалися золотом і дорогоцінними каменями. У версії цієї історії, яку Орхану розповіла його няня, коли він був дитиною, прибиральники вичистили каналізацію і побудували собі великі палаци з мармуру та кедрового дерева.

Біл помчала, щоб стати в оточенні Елоїз Вернет. Його сестра і її гротескний головний убір, здавалося, зникли. Молода жінка з сумними очима сиділа мовчки, спостерігаючи за мінливими кольорами танцюючого вогню. Орхан деякий час сидів поруч. Шовк тріпотів і кружляв, наче живий, утворюючи таємні слова. Він згадав бійця з ножем, його блискучу темну шкіру і золоте волосся, як той дивився, коли встромляв лезо, його важке дихання, коли той спостерігав за смертю свого противника. Кольори пульсували в його полі зору: червоний, зелений, жовтий, синій, червоний, зелений, жовтий, синій, червоний, зелений, жовтий, синій, червоний...

— Зачаровує, еге ж?

Orhan turned round, startled. The handsome, hawk-nosed face of Darath Vorley looked down at him.

‘Mind i I join you?’

‘No ... no ...’ His mouth tasted dry. The wine was mildly dosed with hatha syrup, he realized, to enhance the effect of the fire and the coloured silks. He had no idea how long he’d been sitting gazing at it. The young woman whose father was lord of a small rock had gone.

Lord Vorley, Lord of All that Flowers and Fades, seated himself beside him and stretched out his legs. Coloured light danced on his copper-black skin.

‘Please don’t tell me you’re surprised to see me here,’ Orhan said after a while. ‘It’s getting repetitive. I’m surprised to see myself here, I don’t need constant reminding of it.’

‘Offended might be a better word. I had a party myself a little while ago. To my inconsolable grief, you didn’t attend.’

‘I was busy.’ Coloured light danced in Darath’s gold-black hair.

Darath waved down a passing servant and relieved him of a tray of candied dates. ‘Want one? Lovely and fat and sticky looking.’ ‘I’m fine.’

Orhan shook his head, trying to clear it. Really didn’t need this right now. Shouldn’t have come. Really shouldn’t have come.

‘You always are. Bloodless bastard.’

Darath smiled at him lazily, honey on his lips.

‘So. Been seeing a lot of old Tam, haven’t you? I’ve noticed. So have others.’

He leaned closer, his breath in Orhan’s ear. Made Orhan shiver.

‘But whatever others might assume, I’ve been making some enquiries. Purely for political reasons, of course, don’t fret yourself.

Здивований Орхан обернувся. На нього дивилося вродливе обличчя Дарата Ворлі з орлиним носом.

— Не заперечуєте, я приєднаюся?

— Ні... ні...

У роті пересохло. Він зрозумів, що у вино додали трохи сиропу хатха, щоб підсилити ефект вогню та кольорового шовку. Він не мав уявлення, скільки часу просидів, дивлячись на це. Молода жінка, батько якої був володарем невеликої скелі, пішла.

Лорд Ворлі, Володар Усього, Що Цвіте і В’яне, сів поруч із ним і витягнув ноги. Кольорове світло танцювало на його мідно-темній шкірі.

— Тільки не кажіть, що ви здивувалися, побачивши мене тут, — промовив Орхан через деякий час.

— Це набридає. Я здивований, сам тут, мені не потрібно постійно про це нагадувати.

— Ображений — мабуть, краще слово. У мене теж нещодавно була вечірка. На превеликий жаль, ти не прийшов.

— Був зайнятий.

Кольорове світло танцювало в золотисто-чорному волоссі Дарата.

Дарат помахав рукою слугі, що проходив повз і взяв у нього тацю із цукатами з фініків.

— Хочеш один? Чудові, соковиті і липкі на вигляд.

— Ні.

Орхан похитав головою, намагаючись прояснити думки. Зараз це йому зовсім не потрібно. Не треба було приходити. Дійсно не треба.

— Ти завжди такий. Безсердечний виродку. Дарат ліниво посміхнувся, на губах був мед.

— Тож. Ти часто бачишся зі старим Темом, чи не так? Я помітив. Інші теж.

Він нахилився ближче, дихаючи Орхану в вухо. Орхан здригнувся.

Imperial assassination. Really, Orhan, you have fallen off your pedestal, haven't you?"

They walked away into a corner of the gardens, where the darkness was dimly illuminated by coloured mage glass globes. Bats called at the very edge of hearing, sad and painful, hunting white moths with glowing wings. Strings of bells hung between yellow rose trees; Orhan brushed one and it sang like a child's laugh.

'I want in,' said Darath.

'Absolutely and completely not. No. No.'

'Oh, come on. I know what you're doing. I can guess why. I might as well be involved already, frankly. I just need you to tell me when and how.'

'Ask your spies, then. Or better yet, ask mine. They're so badly paid they'll tell you anything for a gold talent.'

'A talent? My dear Lord Emmereth, they charged six dhol the last time I asked.'

'For six dhol, I'm not sure you should trust a word they said. At that price, I've probably ordered them to tell you a pack of lies then throw the money to the nearest beggar.'

'Ah, but they give me special rates. They all know me so well, after all.' Their eyes met or a moment, like they were going to start really arguing. Ah, Darath. Moths' wings flickering around his hair. 'You don't want me in. Fine. But I'll find out. I might even be forced to take steps against you. Tell someone.'

Pause. Orhan's heart pounding. You wouldn't, he thought. You couldn't. Even after everything. No. Please.

'God's knives. I'm sorry.' Darath lowered his gaze from Orhan's face. Read things there Orhan wasn't sure he wanted him to see. You're sorry. I'm sorry too. 'I didn't mean that. But I want in. In.

— Але що б інші не думали, я провів деякі розслідування. Звичайно, виключно з політичних міркувань, не хвилюйся. Імперське вбивство. Справді, Орхане, ти впав зі свого п'єдесталу, чи не так?

Вони пішли в куток саду, де темряву слабо освітлювали кольорові магічні скляні кулі. Кажани ледь пищали, сумно і болісно, полюючи на білих метеликів із сяючими крилами. Між жовтими трояндами висіли низки дзвіночків; Орхан торкнувся одного, і той бринів, наче дитячий сміх.

— Я теж хочу, — сказав Дарат.

— Абсолютно і категорично ні. Ні. Ні.

— О, та годі. Я знаю, що ти робиш. Можу здогадатися, чому. Чесно кажучи, я вже міг би бути задіяним. Просто потрібно, щоб ти сказав мені, коли і як.

— Тоді запитай своїх шпигунів. А ще краще — моїх. Їм так погано платять, що вони скажуть тобі все за золотий талант.

— Талант? Мій дорогий лорде Еммерете, коли я востаннє запитував, вони брали шість дхолів.

— За шість дхолів я не впевнений, що ти можеш вірити їхнім словам. За таку ціну я, мабуть, наказав би їм збрехати, а потім кинути гроші найближчому жебраку.

— Ах, але вони ставлять мені спеціальні ціни. Адже добре мене знають.

Їхні погляди зустрілися на мить, ніби вони збиралися справді посваритися. Ах, Дарат. Крила метеликів мерехтіли навколо його волосся.

— Ти не хочеш, щоб я втручався. Добре. Але я все одно дізнаюся. Можливо, я навіть буду змушений вжити заходів проти тебе. Скажи комусь.

Пауза. Серце Орхана калатало. Ти би не зробив цього, — подумав він. Ти не міг. Навіть після всього. Ні. Будь ласка.

— Ножі богів. Вибач.

Дарат відвів погляд від обличчя Орхана. Він прочитав там те, що Орхан не хотів, щоб він бачив. Ти шкодуєш. Я теж.

Come on. I can help you. You know I can. God's knives, you can trust me, Orhan.' He looked vaguely embarrassed. 'Despite what I just said.'

'I'm tired. This isn't exactly a private place to be talking. Neither of us is exactly sober. I really don't want to do this now.'

'I'll contribute to the funding, even. You can't ask fairer than that. Don't tell me you couldn't do with some financial support here. You're poor and Tam's a skinflint.'

This is turning into a farce, thought Orhan. Change the date, change the cast list, get financial contributions towards it like it's a family wedding and the bride's parents need help with the cost of the food. Shall we just change the target too? It's in motion, Darath. It's all in motion and you want to turn everything upside down because you're bored and nosey and—

He sighed heavily. Knowing he was making a mistake. But whatever way he went, he'd regret it. Why did you have to find out, Darath? You just complicate bloody everything. And it's dangerous. Orhan sipped his drink and felt the hatha further clouding his mind. Shouldn't have come. If he hadn't come ...

'Give me a few days to think about it. Then we'll talk again.'

'Think about it? I know what you're doing and in a few days I'll know when and how. I'll wager you three thalers I'll know when and how, in fact. And you're hardly going to think about it and say no, are you? Unless you've sunk so low you're planning on knifing me too to keep me from talking.'

Orhan shuddered. Don't say that. Not ... not like that. Not from you to me. You put it so crudely. There are so many reasons. You know some of them. We used to talk about this, after all. But I don't want to put it on you. Tam can stomach the guilt. Live with it. But not you.

'A few days, Darath.' He sighed again and chewed a candied date. Sticky and cloying in his mouth. We eat sweets and drink wine

— Я не це мав на увазі. Але я хочу приєднатися. Справді. Ну ж бо. Я можу тобі допомогти. Ти знаєш, що можу. Ножі богів, ти можеш мені довіряти, Орхане.

Він виглядав трохи збентеженим.

— Незважаючи на те, що я щойно сказав.

— Я втомився. Це не зовсім приватне місце для розмов. Ми не зовсім тверезі. Я справді не хочу цього зараз робити.

— Я навіть допоможу з фінансуванням. Чесніше не буває. Тільки не кажи, що тобі не потрібна фінансова підтримка. Ти бідний, а Тем — скнара.

Це перетворюється на комедію, — подумав Орхан. Змінити дату, змінити список виконавців, зібрати фінансові внески, ніби це сімейне весілля, а батьки нареченої потребують допомоги з витратами на їжу. Може, і ціль змінимо? Це вже почалося, Дарате. Почалося, а ти хочеш перевернути все з ніг на голову, бо ти нудьгуєш і тобі цікаво...

Він важко зітхнув. Розумів, що робить помилку. Але як би він не вчинив, він би про це пошкодував. Чому ти мав про це дізнатися, Дарате? Ти просто все ускладнюєш. І це небезпечно. Орхан зробив ковток і відчув, як хатха ще більше затуманює його розум. Не треба було приходити. Якби він не прийшов...

— Дай мені кілька днів, щоб подумати. Потім знову поговоримо.

— Подумати? Я знаю, що ти робиш, і за кілька днів я дізнаюся, коли і як. Ставлю три талери, що я дізнаюся, коли і як. Ти ж не будеш думати про це і відмовлятися, правда? Хіба що ти опустився так низько, що плануєш зарізати і мене, щоб я не заговорив.

Орхан здригнувся. Не кажи так. Не... не так. Не ти мені. Ти висловлюєшся так грубо. Є так багато причин. Ти знаєш деякі з них. Адже ми раніше про це говорили. Але я не хочу звалювати це на тебе. Тем може змиритися з провинною. Жити з нею. Але не ти.

— Кілька днів, Дарате.

and plan murder in the dark. The pinnacle of urban sophistication. The great cities are built on this. Barbarians come with fire and the sword, yelling obscenities; we smile and sip a drink and laugh as we discuss killing a man.

‘A few days. I’ll tell you everything in a few days. Once things are settled. Not here.’

Darath smiled. ‘Three thalers says I find out before you tell me.’

We are incapable of taking anything seriously, Orhan thought sadly. So inured to everything, we’ve forgotten a world exists beyond our walls. Darath waved down a servant to get them another drink. Bil flitted past in a tinkle of bells, laughing.

He sipped his wine again, felt lums and spat. A moth had blundered into his goblet and drowned there. A clear sign he needed to go home.

‘Suit yourself.’ Darath laughed, drank, looked down and fished an insect out of his own cup. ‘This really wasn’t the best place to sit, you know. All your plans thought through?’ He licked his fingers. ‘I’m going on to Faleha’s, myself. I’ll kiss something pretty for you.’ Always knew how to make him hurt.

Він знову зітхнув і дожовував фініки. Вони були липкими і нудотними в роті. Ми їмо солодоці, п’ємо вино і плануємо вбивство в темряві. Вершина міської вишуканості. Великі міста побудовані на цьому. Варвари приходять з вогнем і мечем, викрикуючи непристойності; ми посміхаємося, п’ємо і сміємося, обговорюючи вбивство людини.

— Кілька днів. Я розповім тобі все через кілька днів. Коли все владнається. Не тут.

Дарат посміхнувся.

— Три талери, що я дізнаюся раніше, ніж ти мені скажеш.

Ми не здатні ставитися до чогось серйозно, — з сумом подумав Орхан. Ми настільки до всього звикли, що забули про існування іншого світу. Дарат помахав слугі, щоб той приніс їм ще випивки. Біл промайнула повз, сміючись і брязкаючи дзвіночками.

Він знову ковтнув вина, відчув щось і сплюнув. Метелик випадково потрапив у його келих і потонув. Явний знак, що йому час іти додому.

— Як хочеш, — Дарат засміявся, випив, подивився вниз і виловив комаху зі свого келиха.

— Це справді не найкраще місце, щоб сидіти, знаєш. Всі твої плани продумані?

Він облизав пальці.

— Я сам піду до Фалехи. Поцілую щось гарненьке за тебе.

Завжди знав, як його образити.

Chapter 2. Linguistic means of depicting the chronotope of the artistic world in fantasy prose

2.1 An overview of Anna Smith Spark's novel *The Court of Broken Knives* in terms of authorship, genre, and style

Anna Smith Spark is a British writer best known for her *Empire of Dust* series, the first part of which is *The Court of Broken Knives*. She holds a bachelor's degree in classical history from University College London, a master's degree in cultural history from the University of Essex, and a PhD in English literature from Birkbeck, University of London. (Lindberg, 2019) In an interview on *The British Fantasy Society* website, the author said that she mainly writes in the genres of grimdark, high fantasy, and epic fantasy, as her fascination with such stories comes from her father, who read her children's versions of the Iliad, the Matter of Britain, and wonderful old children's fantasy novels from childhood. (The British Fantasy Society, n.d) Looking at the author's other books, such as *A Woman of the Sword*, *Red Glass*, *Anderson Versus Death*, *In the Shadow of Their Dying*, and others, we can assume that her fascination with history, mythology, and literature is a key element in the creation of her fictional worlds, which is why Grimdark Magazine calls her the "Queen of Grimdark." (Mauro, 2024)

The first part of *The Court of Broken Knives* series was published in 2017. In 2018, this novel was nominated for a David Gemmell Award and a British Fantasy Award. (David Gemmell Award, n.d) (British Fantasy Award, n.d) Both awards hold prestigious status in the field of fantasy literature, although their genre focus is narrower and their global influence is less than that of awards such as the Hugo or Nebula.

The plot of *The Court of Broken Knives* tells the story of Marit, a hired assassin who leads a band of mercenaries to the city of Sorlost to kill the king on the orders of a mysterious client. Upon arrival, Marit and his men find themselves entangled in a web of intrigue, betrayal, and dark magic surrounding the decaying royal court. At the heart of the plot is the cruelty of power, the price of survival, and the moral dilemmas of people who live by violence in the world. (Spark, 2017)

As we can see, the idea for the plot, "mercenaries go to kill the king," is relatively basic, so what makes this text so captivating? After reviewing a sufficient number of reviews of this book, we can confidently say that Anna Smith Spark's writing style is one of the leading factors in its success. Filip Magnus says that the author's descriptions usually focus on an imaginary, distant world rather than on the subject itself. (Fantasy-Hive, n.d.) John Mauro notes that he is impressed by the intonation and rhythm of the prose, which accurately convey the mood of each scene. (Before We Go Blog, n.d.) Another reader on the Fantasy Book Review website notes that the detailed description of bloody scenes impressed him much more because of the refined, almost hypnotic narrative. (Fantasy Book Review, n.d.) Although these are detailed examples that characterize the uniqueness of the author's style, we consider it necessary to add a few more factors that influenced the peculiarity of the prose.

The first of these is the use of complex writing style. The syntactic complexity of the text, which is the use of long sentences, subordinate clauses, and inversions, is both a plus and a minus, because the text may be grammatically flawless, but certain stylistic features can make it more difficult to understand than others. (Bailin, Grafstein, 2001, p. 294) We are by no means criticizing Anna Smith Spark's choice; on the contrary, we admire her academic erudition.

In the examples below, we can clearly see this pattern:

(1-s) "*Tall marble columns create cool loggias, opening onto perfumed lakes to create shaded bathing places of pale sand and dark water, purple irises and silver fish.*" (Spark, 2017, p. 35)

(2-s) "*The bearers wore dark clothes and hoods, blurring them into the night so that the body of the litter seemed to float, a glowing red world.*" (Spark, 2017, p. 43)

(3-s) *“In a small room at the top of one of the silver towers, two men were talking.”* (Spark, p. 36)

The second factor is the unquestionable adherence to grimdark aesthetics. For a better understanding, we consider it necessary first to provide the term for this genre. Helen Young describes the definition of grimdark fantasy as a work that features a minimum of magic, a maximum of violence, complex characters, and medieval settings that attempt to achieve realism through the unabashed depiction of rain, blood, and dirt. (Young, 2016, p. 64) The work under study is a perfect example of how the author uses the distinctive features of this genre—she not only shocks the reader with cruelty and violence, but also explores the psychology and philosophy of these phenomena through characters who are neither good nor evil. This perception constantly changes depending on events and consequences. (Longknife, Sullivan, 2012, p. 176)

That is why, the author provides detailed description to maximize the effect:

(4-s) *“Men fell back screaming, armour scorched and molten, melted into burnt melted flesh.”* (Spark, 2017, p. 19)

(5-s) *“The smell of roasting meat surrounded them. Better than steak.”* (Spark, 2017, p. 19)

(6-s) *“The dragon’s front legs came down smash onto his body. Plume of blood. Gulus disappeared.”* (Spark, 2017, p. 19)

(7-s) *“Everything hot and boiling and burning... the whole great lizard body scorching like a furnace, roaring hot burning killing demon death thing.”* (Spark, 2017, p. 19)

Lastly, it's worth mentioning that the author uses repetition in her work to highlight emotionally charged scenes. Longknife A. and Sullivan K. point out that using this technique helps emphasize the author's idea and understand how emphasizing these words affects the plot. (Longknife, Sullivan, 2012, p. 176)

In the following samples, we are able to observe how this approach works:

(8-s) *“Dun and yellow desert, scattered with crumbling yellow-grey rocks and scrubby yellow-brown thorns. Bruise-yellow sky, low yellow clouds.”* (Spark, 2017, p. 16)

(9-s) *“A nice predictable pattern to it. Backwards and forwards, backwards and forwards, backwards and forwards. The same thinking.”* (Spark, 2017, p. 18)

(10-s) *“Imagine saying that to Gulus’s family: he was killed fighting a dragon. He was killed fighting a dragon. A dragon killed him. A dragon.”* (Spark, 2017, p. 21)

Thus, Anna Smith Spark’s style is characterized by intricate syntax, adherence to the grimdark aesthetic, and skillful use of repetitive elements for maximum dramatic effect.

2.2 Linguistic means of depicting the chronotope of the artistic world in the prose *The Court of Broken Knives*

Writing a good book with enough positive reviews takes a lot of time and effort. By this, we mean that all these efforts should be reflected in the plot of the work, its logic, regularity, and sequence of events that reveal the conflict, the characters' personalities, and the main idea. All of these factors involve specific linguistic tools that assist in detailing not only the description of the real world in the book, but also the depiction of the fantasy world. For a deeper understanding of this topic, we believe it is necessary to begin with some explanations.

The term “chronotope” comes from the Greek words “chrono”, meaning time, and “topos”, meaning space. (Ritella, Ligorio, Hakkarainen, 2017, p. 49) Its concept provides a deeper analysis of the relationship between time and space in literary texts and enables the construction of narrative models. Thus, these two factors can reflect hidden aspects of the social or historical context in the text. (Telegina, 2022, p. 110) In the novel *The Court of Broken Knives*, chronotope is not only a secondary backdrop for the development of the plot, but also an active force that transforms the characters, their psychology, structure, narrative, and impact, as well as creating a complex space-time system.

The next examples demonstrate these points:

(11-s) *“They had been marching now for almost a month.”* (Spark, 2017, p. 17)

(12-s) *“...listening to his men droning on just as they had yesterday and the day before that and the day before that.”* (Spark, 2017, p. 18)

(13-s) *“The same thinking. The same words. Warp and weft of a man’s life.”* (Spark, 2017, p. 18)

The sentences create the impression that one branch of the chronotope is entirely based on the cyclical nature of time, which suppresses the characters' psychology and leads to boredom and repetitive actions.

These examples below prompt readers to think about the chronotope of the crisis moment—the battle with the dragon. Space becomes a battlefield, turning into chaos and death:

(14-s) *“Though wouldn’t look either pretty or startled in about ten heartbeats, after the dragon flame grilled and decapitated him.”* (Spark, 2017, p. 20)

(15-s) *“Spouted flame madly, shrieking, arching its back.”* (Spark, 2017, p. 20)

(16-s) *“Groaning sighing weeping noise. Finally it lay dead.”* (Spark, 2017, p. 21)

In contrast to the chronotope of the cyclical nature of time, next sentences show the chronotope of “stopped time”, that is, a space isolated from the real city and threats.

(17-s) *“We eat sweets and drink wine and plan murder in the dark.”* (Spark, 2017, p. 48)

(18-s) *“...we smile and sip a drink and laugh as we discuss killing a man.”* (Spark, 2017, p. 48)

(19-s) *“I might even be forced to take steps against you.”* (Spark, 2017, p. 47)

Creating and describing space in fictional worlds is one of the most challenging tasks for authors, because the reader must not only read, but also imagine it without difficulty. In an article by N. Van de Mosselaer and S. Gualeni, they point out that the formation of a detailed and complete mental model is caused by each change of perspective or immersion in the plot. (Van de Mosselaer, Gualeni, 2022, p. 22) This implies that the atmosphere of the plot depends on immersive design. (Aaltonen, 2025, p. 45) Anna Smith Spark handles this task perfectly.

The subsequent examples prove precisely that:

(20-s) *“Running water, some small rocks to sit on, two big rocks providing a bit of shade.”* (Spark, 2017, p. 16)

(21-s) *“The streets were full of dust anyway.”* (Spark, 2017, p. 40)

(22-s) *“Cool dark shadows and the smell of water.”* (Spark, 2017, p. 17)

All of the above examples are an integral part of the structure of the work, conveying cultural specificity, which in turn ensures the reader's immersion.

The next key element is culture. To clarify, the concept of culture is quite ambiguous, which is why in this case we will discuss how it is conveyed through the system of titles, architectural descriptions of palaces, and linguistic features. Amelia Wiens emphasizes that the projection of “new” worlds that can truly attract attention is based on the creation of cultures that deviate from our norms in some way. (The Science Fiction and Fantasy Writers Association, n.d.) Our source text is full of such examples, because here culture is not just a neutral marker of action, but an active backdrop for the narrative.

When introducing one of the key characters, Anna Smith Spark does so through a detailed explanation.

Here are some cases to look:

(23-s) *“The older man, Tamlat Rhyl, Lord of the Far Waters, Dweller in the House of the Sun in Shadow, Nithque of the Ever Living Emperor...”* (Spark, 2017, p. 37)

(24-s) *“...the Emperor’s True Counsellor and Friend.”* (Spark, 2017, p. 37)

(25-s) *“The younger man, Orhan Emmereth, Lord of the Rising Sun, Dweller in the House of the East, the Emperor’s True Counsellor and Friend...”* (Spark, 2017, p. 37)

From these examples, we can extract several components: personal name, territory of authority, residence, position, and ceremonial title. Each of these elements carries specific information that contributes to a better understanding of the character's history, in this case his

political career. This forces the reader to identify with him, because the political system must not only correspond to the epic setting, but also feel human. (Medium, 2023)

According to our analysis, the titles in the book confirm and demonstrate the social hierarchy, as court culture requires social competence. Therefore, the length of these titles serves as a status symbol—the longer the title, the higher the position.

Architecture has as much significance as the characters, since their realism has a specific purpose and ideology, as Zina Nazemi notes in her work. (Nazemi, 2025, p. 9) In many modern fantasy novels, authors often use phrases such as “ancestral castle” or “majestic palace” — this may sound vague and generalized. The author of *The Court of Broken Knives* provides detailed, rich descriptions of specific buildings and their architectural features.

The examples below are proof of the above:

(26-s) “*Its towers are gilt in silver, its great central dome in gold.*” (Spark, 2017, p. 35)

(27-s) “*Its windows are mage glass, shining like sunrise.*” (Spark, 2017, p. 35)

(28-s) “*Its courtyards are hung with yellow satin, its balconies are carved of gems.*” (Spark, 2017, p. 35)

(29-s) “*Tall marble columns create cool loggias, opening onto perfumed lakes to create shaded bathing laces of pale sand and dark water, purple irises, silver fish.*” (Spark, 2017, p. 35)

By reading this description, we can immediately imagine the extravagance of the castle, as the architectural elements demonstrate wealth, sacredness, and absolute power. Due to this detailed description, our brain perceives not only the words written on paper, but also the grandeur with which this narrative is perceived.

More samples are provided below:

(30-s) “*It was not large, as such places went, neat and square, without porticoes or columns but faced and roofed entirely in silver...*” (Spark, 2017, p. 43)

(31-s) “*...tarnished and murky, mottled with rainbows, light and reflections shifting.*” (Spark, 2017, p. 43)

Comparing this example with the previous one, we can say with confidence that Anna Smith Spark creates, albeit not a large, but still a contrast that affects the perception of information. In other words, the reader is able to visualize the social differences and delve a little deeper into the internal contradictions of the fictional world.

We also noticed that the book contained many references to other cities, regions, and lands. Although their presence does not reveal anything at the beginning, as we read, we begin to envision the scale of the territories. This is one of the factors that emphasizes that this world and its individual parts have their own identity.

The examples from the book confirm that:

(32-s) “*This is **Sorlost**, the eternal, the **Golden City**. The most beautiful, the first, the last. The undying. The unconquered. The unconquerable.*” (Spark, 2017, p. 35)

(33-s) “***Chathe** and **Theme** squatting west and north.*” (Spark, 2017, p. 36)

(34-s) “***Immier** a sad empty whiteness, **Ith** in shadow, the **Wastes** done in floor scrapings, **Illyr** carefully hidden behind a lamp sconce.*” (Spark, 2017, p. 36)

We would also like to add about the use of a system of monetary currencies, fictional substances, and drinks, because their presence in the work creates an impression of realism.

The following sentences are good samples of it:

(35-s) “*Orhan bent down and tucked a silver **dhol** inside the dead man’s shirt.*” (Spark, 2017, p. 41)

(36-s) “*I’ll wager you three **thalers** I’ll know when and how, in fact.*” (Spark, 2017, p. 48)

(37-s) “*They’re so badly paid they’ll tell you anything for a **gold talent**.*” (Spark, 2017, p. 47)

(38-s) “*Turned **iron pennies** into **gold marks**.*” (Spark, 2017, p. 16)

(39-s) “*The wine was mildly dosed with **hatha** syrup, he realized, to enhance the effect of the fire and the coloured silks.*” (Spark, 2017, p. 46)

(40-s) “*And a firewine drunk stood in the centre of the Court of the Fountain yesterday and proclaimed himself the true incarnation of the Emperor...*” (Spark, 2017, p. 38)

As we can see, some terms may be familiar to us (since they were used in the past), so their usage contributes to the enrichment of the culture of the world. (Mackenzie Kincaid, n.d.)

Therefore, as we have already established, in order for the fantasy world to be perceived not only as fiction, but also to make the reader believe in its reality, the author must not simply provide certain characteristics. He must create a certain multi-component effect that makes it seem as if this world existed before.

2.3 Techniques of depicting of the chonotope in translation *The Court of Broken Knives*

Translating any work is a meticulous task that requires a high level of concentration, focus, attention to detail, specific knowledge in a particular field, and specificity. It is created in accordance with certain requirements within a clearly defined framework. Demands always vary from the expectations of the audience and their demand to the need to expand the literary system by borrowing new genres and styles. (Roxana, 2020, p. 5)

In order to correctly reproduce the chronotope in translation, the translator must first determine which specific strategy will prevail – foreignization or domestication, so, firstly, a brief of explanation of the terms.

Foreignization is a type of translation strategy that involves a conscious deviation from the established linguistic and stylistic standards of the target language, the result of which is to preserve elements of another culture, specificity, and emphasize the otherness of the source text. (Yang, 2010, p. 77)

Domestication is a type of translation strategy that uses understandable and stylistically flattened language in order to reduce the distinctiveness of the source text for the target audience. (Yang, 2010, p. 77)

For the translation of *The Court of Broken Knives* by Anna Smith Spark, we used a combination of approaches: foreignization was used to convey names and chronotopic markers, while individual elements of the speech register were adapted through domestication.

A significant number of translation techniques were applied to ensure an adequate translation of the book into Ukrainian, and a detailed analysis of these techniques is provided below.

Since *The Court of Broken Knives* contains a large number of titles, calques, i.e., borrowings of words or phrases from the source text that are translated literally, were used to preserve their symbolism and grandeur. (Ngoran, 2016, p. 51)

Our perspective is reflected in the following examples:

(41-s) “*The younger man, Orhan Emmereth, Lord of the Rising Sun, Dweller in the House of the East, the Emperor’s True Counsellor and Friend...*” (Spark, 2017, p. 37) – (41-t) “*Молодший чоловік, Орхан Еммерет, Лорд Сонця, що Сходить, Мешканець Дому Сходу, Істинний Радник і Друг Імператора...*” (Transl. D.F)

(42-s) “*Celyse Amdelle, wife of the Lord of the High West...*” (Spark, 2017, p. 43) – (42-t) “*Селіс Амдел, дружина лорда Високого Заходу...*” (Transl. D.F)

(43-s) “*Lord Vorley, Lord of All that Flowers and Fades, seated himself beside him and stretched out his legs.*” (Spark, 2017, p. 46) – (43-t) “*Лорд Ворлі, Володар Усього, Що Цвіте і В’яне, сів поруч із ним і витягнув ноги.*” (Transl. D.F)

(44-s) “*They bore the highly imaginative title The Free Company of the Sword.*” (Spark, 2017, p. 17) – (44-t) “*Вони носили вельми винахідливу назву — Вільна Компанія Меча.*” (Transl. D.F)

It should be noted that this text is filled with numerous anthroponyms, toponyms, specific concepts, and names of aristocratic houses, so during translation, we used transliteration — a

phonetic borrowing, which is a method of transferring the spelling of words from the source language to the target language. (Куліш, Гарах, 2020, p. 66-67)

This approach is used in the next sentences:

(45-s) “*Orhan bought a bag and offered one to Amlis.*” (Spark, 2017, p. 41) – (45-t)

“*Орхан їх купив і запропонував один Амлісу.*” (Transl. D.F)

(46-s) “... *Gulius set to preparing a soupy porridge.*” (Spark, 2017, p. 17) – (46-t)

“...*Гуліус узявся варити рідкувату кашу.*” (Transl. D.F)

It should be noted that not all names could be correctly transliterated, so we also used transcription — a phonetic borrowing, which is the transfer of the sound of a word in translation; more examples of anthroponyms are given in Table 2.3.1. (Куліш, Гарах, 2020, p. 66-67)

Table 2.3.1.

Anthroponym	Translation	Translation technique
Rate	Рейт	Transcription
Alxine	Алксін	Transcription
Skie	Скай	Transcription
Emit	Еміт	Transliteration
Marith	Маріт	Transcription
Jonar	Джонар	Transliteration
Newlin	Ньюлін	Transcription
Toman	Томан	Transliteration
Tamlath Rhyl	Темлат Ріл	Transcription
March Verneth	Марч Вернет	Transcription
Darath Vorley	Дарат Ворлі	Transcription
Bilale	Білале	Transliteration
Celyse Amdelle	Селіс Амдел	Transcription
Landra Relast	Ландра Реласт	Transliteration
Amlis	Амліс	Transliteration
Sterne	Стерн	Transcription
Eltheia	Елтейя	Transcription

More examples are provided below:

(47-s) “*Ah, indeed, Sorlost the Golden, city of dreaming, the greatest city on the face of the earth, where people came to wander around...*” (Spark, 2017, p. 45) – (47-t) “*Ах, звичайно, Золотий Сорлост, місто мрій, найбільше місто на землі, куди приїжджають, щоб безцільно блукати...*” (Transl. D.F)

(48-s) “*The Imperial Palace of the Asekemlene Emperor of the Sekemleth Empire of the eternal city of Sorlost the Golden is clad in white porcelain.*” (Spark, 2017, p. 35) – (48-t) “*Імператорський палац асекемленського імператора Секемлетської імперії у вічному місті Золотий Сорлост облицьований білою порцеляною.*” (Transl. D.F)

(49-s) “*Immier a sad empty whiteness, Ith in shadow, the Wastes done in floor scrapings, Ilyr carefully hidden behind a lamp sconce.*” (Spark, 2017, p. 36) – (49-t) “*Іммієр — сумна порожня білість, Ім — у тіні, Вейстс — у вигляді подряпин на підлозі, Іллір — ретельно прихований за світильником.*” (Transl. D.F)

(50-s) “*Apples and apricots and cimma fruit grow in profusion, perfect and uneaten...*” (Spark, 2017, p. 35) – (50-t) “*Яблука, абрикоси й плоди цимми зростають у великій кількості — ідеальні й незібрані...*” (Transl. D.F)

(51-s) “*Just come to ... nenenthelesal? ‘Get away from things’? Was that the right word?*” (Spark, 2017, p. 45) – (51-t) “*Просто приїхала, щоб... ненентелесал? «відпочити від усього»? Чи було це правильне слово?*” (Transl. D.F)

The last example demonstrates the foreign origin of the character; instead of borrowing, we used transliteration so that readers would also be able to read it.

In order for the translation not to be a mere mechanical text, but to sound natural, modulation was used – a change of perspective, i.e., restructuring the text of the source language into the text of the translation language, but without changing the content. (Bessie P. A. 2012, p. 2)

This is evident in the next examples:

(52-s) “*The dragon was on them before they’d even had a chance to draw their swords.*” (Spark, 2017, p. 19) – (52-t) “*Дракон вже летів на них, перш ніж вони встигли вихопити мечі.*” (Transl. D.F)

In this case, a static state was replaced with a dynamic process that logically follows from the context.

(53-s) “*Warp and weft of a man’s life.*” (Spark, 2017, p. 18) – (53-t) “*Суть життя.*” (Transl. D.F)

In this example, a concrete image is replaced by an abstract concept, but the essence remains the same.

(54-s) “*We’re all going to fucking die.*” (Spark, 2017, p. 19) – (54-t) “*Нам усім кінець.*” (Transl. D.F)

Here, the perspective of dynamics changes to a conclusion.

(55-s) “*Losing ten was a disaster, leaving them dangerously approaching being **undermanned**.*” (Spark, 2017, p. 23) – (55-t) “*Втратити одразу десятьох – катастрофа: тепер вони швидко наближалися до того, **щоб лишитися без людей.***” (Transl. D.F)

In this sample, the way distress is conveyed changes in translation.

To create a high-quality translation into Ukrainian, transposition was applied, which is a translation technique that involves changing the grammatical structure of the text. (Anggraeni, Mujiyanto, Sofwan, 2018, p.3)

In the following example, a noun turns into verb for increasing the dynamism of the scene:

(56-s) “*Two men went up like candles, bodies alight; a third was struck by the tail and went down with **a crack** of bone.*” (Spark, 2017, p. 20) – (56-t) “*Двоє чоловіків спалахнули, мов свічки; третьому хвіст **переламав** кістки одним ударом.*” (Transl. D.F)

The instances below demonstrate the replacement of participle with subordinate clause:

(57-s) “*Found himself next to pretty new boy Marith, who was staring at it **mesmerized** with a face as white as pus.*” (Spark, 2017, p. 20) – (57-t) “*Він опинився поруч із симпатичним новачком Марітом, що стояв, **заворожено дивлячись** на потвору, білий, як лист.*” (Transl. D.F)

In the next sample, the participle was replaced by a noun phrase:

(58-s) “*Just forty men in the desert, walking west into the **setting sun**.*” (Spark, 2017, p. 17) – (58-t) “*Просто сорок чоловіків у пустелі, що йдуть на захід, у **бік заходу сонця**.*” (Transl. D.F)

As mentioned earlier, Anna Smith Spark clearly knows how to convey not only the aesthetics of the work in words, but also to accurately create the image of the characters and their personalities through dialogue between them, which is why profanity is included in the book. We decided to analyze this aspect with the help of articles by Minna Hjort, Hasibuan. H.N.H.D. By retaining the swearing in the translation, we maintain the emotional tone of the situation and create a sense of real speech for the reader. (Hjort, 2017, p. 160) That is why, for an identical reconstruction, we applied the technique of cultural equivalence in our translation into Ukrainian. This means replacing a specific cultural concept with an analogue that is typical for the target language. (Hasibuan, 2021, p. 67)

This is shown precisely in the subsequent samples:

(59-s) “*Draw your **bloody** sword!*” (Spark A. S. 2017, p. 20) – (59-t) “*Вихопи свій **клятий** меч!*” (Transl. D.F)

(60-s) “*You know how it feels, looking after the **bloody** things day in, day out, never getting to actually sodding eat them?*” (Spark, 2017, p. 18) – (60-t) “*Знаєш, яке це відчуття — цілими*

днями доглядати за тими **клятими** тваринами й ніколи не мати змоги, чорт забирай, їх з'їсти?" (Transl. D.F)

(61-s) "...and the thought of getting there was terrifying, and they were **fed up to buggery** with yellow dust and yellow heat and yellow air." (Spark, 2017, p. 18) – (61-t) "...і сама думка про це лякала, і їм уже **до біса набридли** жовтий пил, жовта спека і жовте повітря." (Transl. D.F)

(62-s) "If it's flesh and blood, he thought then, it's going to **fucking** stink as it starts to rot" (Spark, 2017, p. 21) – (62-t) "Якщо це просто плоть і кров, – подумав він тоді, – то скоро, **клята**, почне смердіти, коли гнити почне." (Transl. D.F)

Nevertheless, sometimes profanity may not carry any semantic meaning, so there is no need to include it. In such cases, reduction was used, that is, the word or expression was left out in the translation. (Hasibuan, 2021, p. 67)

Below are some examples:

(63-s) "...its eyes were like knives as it twisted away with the arm hanging **bloody** in its mouth." (Spark, 2017, p. 19) – (63-t) "...очі блиснули, мов ножі, коли дракон рвонув назад, із закривавленою рукою, що теліпалася в пащі." (Transl. D.F)

(64-s) "Looked so **bloody stupidly bloody** small." (Spark, 2017, p. 21) – (64-t) "Він виглядав таким малим." (Transl. D.F)

(65-s) "Couldn't boil a **sodding** pot of tea." (Spark, 2017, p. 22) – (65-t) "Чайника закип'ятити не міг."

(66-s) "Almost burned its own body, stupid **fucking** thing." (Spark, 2017, p. 20) – (66-t) "Мало не підпалив власне тіло, дурне створіння." (Transl. D.F)

Thus, Anna Smith Spark's *The Court of Broken Knives* is filled with a large number of chronotope elements, which allows the reader to easily imagine the sequence of events, the description of the characters, their actions, and consequences. Therefore, using the above-mentioned translation strategies and techniques, our aim was to achieve the main objectives of an adequate translation into Ukrainian. Namely, to preserve the same pragmatic effect as the author, to reproduce the emotional tone at the same level as in the original, and under no circumstances to lose the stylistic integrity of the text.

Thus, in the translation of Anna Smith Spark *The Court of Broken Knives*, transcription and transliteration account for the largest share at 30%. Transposition, modulation and calque followed at 9%. 7% – cultural equivalence. And omission – 6%. The diagram with percentages is included in Appendix A.

Conclusions

In this thesis, we focused on the translation of Anna Smith Spark's *The Court of Broken Knives*—the first book in the *Empire of Dust* series, one of the most striking examples of the contemporary grimdark fantasy genre. Using this work as a basis, we examined the linguistic devices employed to depict the chronotope in the text, defined the genre of the book, and analyzed the techniques and methods used in the translation into Ukrainian.

In the first chapter, we translated two selected chapters from Anna Smith Spark's book *The Court of Broken Knives*; based on these, a sample was created that served as supporting material for writing the second chapter of the thesis.

We devoted the second chapter to several sub-sections. First, we provided general information about the author, her distinctive writing approach, which is based on the precise use of lexical, stylistic, and syntactic devices, and her work within the grimdark fantasy genre; we defined this concept and identified its characteristic literary features, among them are a lack of magic, explicit violence and morally ambiguous characters. Next, we focused on reviewing the linguistic means of recreating the chronotope in the novel, specifically the extensive use of titles and positions; the characteristic detailed descriptions of palaces, residences, and aristocratic homes; the use of names of empires, states, and streets to maintain authenticity; the appropriate use of new types of currencies, beverages, and plants to construct a broader overall picture of the fictional world. We chose to do this, because it is a distinctive feature of this particular book, where the author focuses on this aspect – it appears frequently – so we believe it is important for producing an accurate translation.

Lastly, we analyzed our own translation and explained the various techniques and methods that contributed to a readable and accurate translation. To support and reinforce our arguments, we provided specific examples from the book under study. Transcription and transliteration were most commonly used to convey names, titles, and locations, along with modulation and transposition. This choice was dictated by the previously mentioned characteristics of the source text and the expected background knowledge of the target audience.

Thus, the subject matter of this thesis is an important area of research that deserves widespread attention, as it will help future translators not only accurately convey the author's intent but also find the right systematic approach to working with the lexical tools mentioned at the beginning. Moreover, understanding this topic will significantly expand the capabilities of translators working with complex literary works.

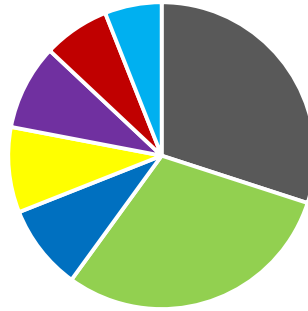
List of references

1. Anggraeni, P., Mujiyanto, J., & Sofwan, A. (2018). The implementation of transposition translation procedures in English-Indonesian translation of epic movie subtitle. *Journal of English Language Teaching*, 3.
2. Bessie, P. A. (2012). *Modulation translation procedure in translating English content words* (p. 2).
3. British Fantasy Awards Winners. (2018). *Locus Online*. <https://locusmag.com/2018/10/2018-british-fantasy-awards-winners/>
4. Gemmell Awards Winners. (2018). *Locus Online*. <https://locusmag.com/2018/07/2018-gemmell-awards-winners/>
5. Aaltonen, E. (2025). *World-building in fantasy* (Bachelor's thesis). Tampere University of Applied Sciences.
6. Bailin, A., & Grafstein, A. (2001). The linguistic assumptions underlying readability formulae. *Language & Communication*, 21(3), 285–301. [https://doi.org/10.1016/S0271-5309\(01\)00005-2](https://doi.org/10.1016/S0271-5309(01)00005-2)
7. Kincaid, M. (2018). *Creating coins: Worldbuilding fantasy money*. <https://mackenziekincaid.com/writing/worldbuilding-money/>
8. Hasibuan, H. N. H. D. (2021). The analysis of swearing word translation in Joker movie subtitle. *NOTION: Journal of Linguistics, Literature, and Culture*, 3(2), 67–74. <https://doi.org/10.12928/notion.v3i2.4852>
9. Hjort, M. (2017). Affect, risk management and the translation of swearing. *RASK–International Journal of Language and Communication*, 46, 159-180.
10. Lindberg, S. (2019). *Disgust and desire: An interview with Anna Smith Spark – Black Gate*. Black Gate – Adventures in Fantasy Literature. <https://www.blackgate.com/2019/05/18/disgust-and-desire-an-interview-with-anna-smith-spark/>
11. Longknife, A., & Sullivan, K. (2012). *The art of styling sentences*. Barron's Educational Services.
12. Magnus, F. (2021). *The Court of Broken Knives by Anna Smith Spark – Book review*. Fantasy-Hive. <https://fantasy-hive.co.uk/2021/05/the-court-of-broken-knives-by-anna-smith-spark-book-review/>
13. MasterClass. (2021). *A complete overview of 18 fantasy subgenres*. <https://www.masterclass.com/articles/a-complete-overview-of-fantasy-subgenres>
14. Mauro, J. (2024, March 7). *Anna Smith Spark: Where to start reading*. Grimdark Magazine. <https://www.grimdarkmagazine.com/video-anna-smith-spark-where-to-start-reading/>
15. Mauro, J. (2024). *Review: The Court of Broken Knives by Anna Smith Spark*. Before We Go Blog. <https://beforewegoblog.com/review-the-court-of-broken-knives-by-anna-smith-spark-2/>
16. Meet Anna Smith Spark – The British Fantasy Society. (n.d.). *The British Fantasy Society*. <https://britishfantasysociety.org/meet-anna-smith-spark/>
17. Nazemi, Z. (2025). *The effect of architecture and modern architecture in science-fiction film genre*.
18. Ngoran, C. (2016). Revisiting translation strategies and techniques. *International Journal of Comparative Literature and Translation Studies*, 4(4), 48–57. <https://doi.org/10.7575/AIAC.IJCLTS.V.4N.4P.48>
19. Ritella, G., Ligorio, M. B., & Hakkarainen, K. (2017). Theorizing space-time relations in education: The concept of chronotope. *Frontline Learning Research*, 4(4), 48–55. <https://doi.org/10.14786/flr.v4i4.210>
20. Roxana, B. (2020). Applying descriptivist norms to fantasy translation. *European Scientific Journal*, 16(29), 1–12. <https://doi.org/10.19044/esj.2020.v16n29p1>
21. Spark, A. S. (2017). *The Court of Broken Knives*. HarperCollins Publishers.

22. Stasiewicz, P. (2025). The problem of world-building in grimdark fantasy: The case of Michael R. Fletcher's Manifest Delusions trilogy. *Studies in Logic, Grammar and Rhetoric*, 70(1), 452–468. <https://doi.org/10.2478/slgr-2025-0023>
23. Telegina, N. (2022). Historical chronotope in Toni Morrison's novel *A Mercy*. *Humanities Science Current Issues*, 4(47), 110–115. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/47-4-18>
24. *The Court of Broken Knives* by Anna Smith Spark book review. (2017). *Fantasy Book Review*. <https://www.fantasybookreview.co.uk/Anna-Smith-Spark/The-Court-of-Broken-Knives.html>
25. Van de Mosselaer, N., & Gualeni, S. (2022). *Representing imaginary spaces: Fantasy, fiction, and virtuality* (No. 3, p. 22).
26. Wiens, A. (2020, January 31). *A worldbuilding guide to crafting diverse cultures*. SFWA – The Science Fiction & Fantasy Writers Association. <https://sfwa.org/2020/01/31/a-worldbuilding-guide-to-crafting-diverse-cultures/>
27. Yang, W. (2010). Brief study on domestication and foreignization in translation. *Journal of Language Teaching and Research*, 1(1), 77–80. <https://doi.org/10.4304/JLTR.1.1.77-80>
28. Yeager, N. (2023). *Worldbuilding with politics*. Medium. <https://medium.com/@nicholasyeager2020/world-building-with-politics-c6303f3ff498>
29. Young, H. (2016). *Race and popular fantasy literature*. Routledge.
30. Куліш, В., & Гарах, О. (2020). Труднощі перекладу культурно маркованої лексики. *Young Scientist*, 12(88), 66–67. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2020-12-88-14>

Appendix A

Techniques that were applied for translation

- Borrowing (Transcription)
- Borrowing (Transliteration)
- Modulation
- Transposition
- Calque
- Cultural equivalence
- Reduction